

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Центр освітніх послуг
Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
МАГІСТРА

**ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇЇ
АУДИТ**

Завідувача кафедри, канд. екон. наук, доц.

Нормоконтролер, канд. екон. наук, доц.

Керівник, канд. екон. наук, доц.

Студент гр. ЕАз-71 - 23

Т. Ковальова

І. Хорошилова

Т.Ковальова

Є. Обозна

Харків – 2024

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Центр освітніх послуг
Кафедра обліку і оподаткування
Освітній рівень – магістр
Спеціальність (професійне спрямування) – 071 «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
обліку і оподаткування
_____ Тетяна КОВАЛЬОВА
“ 04 ” вересня 2024 р.

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧІ

ОБОЗНІЙ ЄВГЕНІЇ МИХАЙЛІВНІ

1. Тема роботи «Формування фінансової звітності малого підприємства та її аудит», керівник роботи зав.кафедри обліку і оподаткування Ковальова Тетяна Володимирівна, затверджена наказом по університету № 136 від 10.10.2024 року.

2. Строк подання студентом роботи 05.12.2024 р.

3. Вихідні дані до роботи: навчальна та наукова література по темі роботи, законодавчо-нормативна база України (закони, НП(С)БО та інші нормативні акти з обліку фінансових результатів), фінансова звітність МПП «ВДВ».

4. Перелік питань, які потрібно розробити:

- методологічні аспекти обліково-аналітичного забезпечення аудиту фінансової звітності суб'єкта малого підприємництва;
- фінансовий аналіз діяльності підприємства та оцінка обліково-аналітичного забезпечення аудиту фінансової звітності;
- напрями удосконалення методики складання фінансової звітності та процесу аудиту малих підприємств.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень):

- лист 2: мета, об'єкт, предмет дослідження;
- листи 3-5: методологічні аспекти обліково-аналітичного забезпечення аудиту фінансової звітності суб'єкта малого підприємництва;
- листи 6-11: фінансовий аналіз діяльності підприємства та оцінка обліково-аналітичного забезпечення аудиту фінансової звітності;
- листи 12-13: напрями удосконалення фінансової звітності та аудиту малих підприємств

6. Консультанти по роботі

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання -

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітки
1	Методологічні аспекти обліково-аналітичного забезпечення аудиту фінансової звітності суб'єкта малого підприємництва	07.10-20.10	вик
1.1	Особливості формування обліково-аналітичної інформації суб'єкта бізнесу для аудиту фінансової звітності		
1.2	Нормативно-правове регулювання формування показників фінансової звітності і аудиту і її показників		
	Висновки до першого розділу		
2	Фінансовий аналіз діяльності підприємства та оцінка обліково-аналітичного забезпечення аудиту фінансової звітності	21.10-03.11	вик
2.1	Характеристика та фінансовий аналіз діяльності ТОВ «ДАТП 11201»		
2.2	Формування обліково-аналітичної інформації для складання форм фінансової звітності МПП «ВДВ»		
2.3	Аудит показників фінансової звітності малого підприємства		
	Висновки до другого розділу		
3	Напрями удосконалення методики складання фінансової звітності та процесу аудиту малих підприємств	04.11-26.11	вик
3.1	Удосконалення методики складання фінансової звітності малих підприємств		
3.2	Удосконалення процесу аудиту фінансової звітності малих підприємств		
	Висновки до третього розділу		
	Висновки і пропозиції, вступ, слайди, оформлення роботи	27.11-05.12	вик

Студент _____ Євгенія ОБОЗНА

Керівник роботи _____ Тетяна КОВАЛЬОВА
(підпис)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 78 с., 20 табл., 11 рис., 53 джерела.

Облік, аудит, аналіз, фінансова звітність, малі підприємства

Об'єкт дослідження - процес формування показників фінансової звітності МПП «ВДВ» та її аудит.

Предмет дослідження - методологічні засади та інструментарій складання та подання фінансової звітності, аудит її показників.

Мета дослідження полягає в узагальненні та подальшому розвитку організаційно-методичних підходів щодо складання фінансової звітності малих підприємств та її аудиту.

Методи дослідження – у роботі використано загальнонаукові методи пізнання: синтез і аналіз, дедукцію та індукцію, методи історичного дослідження, спостереження та співставлення, конкретизації та абстрагування, формалізації та ідеалізації. Для виявлення особливостей фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва використано системний аналіз; для виявлення ступеня гармонізації національних форм фінансової звітності з вимогами МСФЗ - критичний аналіз напрацювань предметної сфери.

За результатами дослідження сформульовані теоретичні та практичні положення щодо вдосконалення процесу складання фінансової звітності та проведення аудиту на малих підприємствах.

ЗМІСТ

Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів.....	5
Вступ.....	5
1 Методологічні аспекти обліково-аналітичного забезпечення аудиту фінансової звітності суб'єкта малого підприємництва	7
1.1 Особливості формування обліково-аналітичної інформації суб'єкта бізнесу для аудиту фінансової звітності.....	10
1.2 Нормативно-правове регулювання формування показників фінансової звітності і аудиту і її показників.....	19
Висновки до першого розділу	24
2 Фінансовий аналіз діяльності підприємства та оцінка обліково-аналітичного забезпечення аудиту фінансової звітності	25
2.1 Характеристика та фінансовий аналіз МПП «ВДВ»	25
2.2 Формування обліково-аналітичної інформації для складання форм фінансової звітності МПП «ВДВ»	42
2.3 Аудит показників фінансової звітності малого підприємства	52
Висновки до другого розділу.....	59
3 Напрями удосконалення методики складання фінансової звітності та процесу аудиту малих підприємств	61
3.1 Удосконалення методики складання фінансової звітності малих підприємств	61
3.2 Удосконалення процесу аудиту фінансової звітності малих підприємств	65
Висновки до третього розділу	70
Висновки і пропозиції	71
Перелік посилань.....	74
Додаток А Ілюстративний матеріал до кваліфікаційної роботи магістра....	79

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ,
СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ

абс. – абсолютне;

A1 – найліквідніші активи;

A2 – швидкореалізовані активи;

A3 – повільнореалізовані активи;

A4 – важкореалізовані активи;

буд. - будинок

відн. – відносне;

вул. - вулиця

Дт – дебет;

ЄДРПОУ – Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України;

Кт – кредит;

м. – місто;

МСБО – Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку;

МСФЗ – міжнародні стандарти фінансової звітності;

МСА – Міжнародні стандарти аудиту;

МПП – Мале приватне підприємство;

НП(С)БО – національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку;

обл. – область;

п. – пункт;

п. п. – процентні пункти;

п. с. – пункти структури;

П1 – найтерміновіші зобов'язання;

П2 – короткострокові пасиви;

П3 – довгострокові пасиви;

П4 – постійні пасиви.

р. – рік;

р.р. – роки;

рис. – рисунок;

ст. – стаття;

табл. – таблиця.

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Фінансова звітність є логічним завершенням облікових процедур суб'єктів господарювання. З розвитком інформаційних технологій набуває гостроти проблема здійснення якісного аудиту фінансової звітності підприємств. Необхідність у цьому постала у зв'язку з випадками вчинення керівництвом підприємств навмисних або випадкових помилок у фінансовій звітності, що призводить до не коректного відображення показників результатів діяльності підприємства у фінансовій звітності для зовнішніх та внутрішніх користувачів. Зазвичай, виявити такі помилки дуже складно тільки на основі знань бухгалтерського обліку, тому що діяльність підприємства забезпечується у першу чергу процесами виробництва та надання послуг та операційним менеджментом. Тому, для того, щоб аудит фінансової звітності підприємств був якісний слід розглянути аспект оцінки ефективності використання ресурсів підприємства. Тільки тоді зіставлення бухгалтерських даних та даних про ефективність використання ресурсів дасть об'єктивну інформацію.

Забезпечення ефективного функціонування підприємства потребує економічно обґрунтованого управління його діяльністю. Науковою базою для прийняття компетентних управлінських рішень неодмінно слід вважати комплексний економічний аналіз фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання. Важливою складовою частиною такого аналізу безумовно є аналіз фінансового стану підприємства. Таким чином, проблема аудиту фінансової звітності підприємств на основі аналізу показників фінансового стану є актуальною та своєчасною для дослідження.

Так, методика аудиту фінансової звітності підприємств, етапи аудиту та помилки, які можуть виявитися при складанні фінансової звітності досліджують у своїх працях Огійчук М.Ф., Рагуліна І.І. [1], Петрик О.А. [2], Никонович М.О. [3], Пилипенко І.І. [4], Білик М.Д. [5]. Цими авторами визначено сутність понять достовірної та фальсифікованої фінансової звітності, а також розроблено

технологію аудиту. Обґрунтувавши доцільність розвитку аудиту звітності та фінансових результатів, Даньків Й.Я. розробив пропозиції щодо напрямів розвитку аудиту звітності та фінансових результатів діяльності підприємств в умовах невизначеності [6]. Організаційно-інформаційна модель комплексного аналізу фінансової звітності малого підприємства висвітлює у своїх працях Лучко М.Р. [7]. В останні роки Бондаренко Н.; Федорко В., [8]. Досліджують аудит фінансової звітності, як складову управління підприємством, оскільки, саме він сприяє виявленню можливих ризиків та помилок в обліку та дозволяє попередити можливі проблеми. Михалків А. [9]. наводить рекомендацій для розвитку аудиту в умовах невизначеності.

Однак, й дотепер залишається невирішеним питання, яким чином можна використати теоретичний та методичний науковий доробок щодо аудиту показників фінансової звітності малих підприємств з метою уникнення навмисних або випадкових помилок.

Мета дослідження полягає в узагальненні та подальшому розвитку організаційно-методичних підходів щодо складання фінансової звітності малих підприємств та її аудиту.

Для досягнення поставленої мети були виконані такі завдання:

- дослідити економічний зміст фінансової звітності та порядок формування її показників;
- вивчити нормативно-правове забезпечення формування та подання фінансової звітності малого підприємства;
- проаналізувати фінансовий стан Малого приватного підприємства «ВДВ»;
- дослідити практичні аспекти формування показників фінансової звітності суб'єкта малого підприємництва;
- здійснити аудит показників фінансової звітності МПП «ВДВ»;
- запропонувати шляхи вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення аудиту показників фінансової звітності.

Об'єктом дослідження є процес формування показників фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва та її аудит.

Предметом дослідження є методологічні засади та інструментарій складання та подання фінансової звітності, аудит її показників.

Методи дослідження. У роботі використано загальнонаукові методи пізнання: синтез і аналіз, дедукцію та індукцію, методи історичного дослідження, спостереження та співставлення, конкретизації та абстрагування, формалізації та ідеалізації. Для виявлення особливостей фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва використано системний аналіз.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові документи, що регулюють ведення бухгалтерського обліку і формування фінансової звітності в Україні, Міжнародні стандарти фінансової звітності, результати новітніх наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних учених.

Особистий внесок дослідника. Кваліфікаційна магістерська робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Всі наукові результати, які містяться в роботі, отримані особисто автором.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Результати дослідження були опубліковані : Обозна Є. Про проблеми обліку мікропідприємств під час війни // Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи: зб. матеріалів *XLI Міжнарод. наук. практ. інтернет-конф.* (м. Переяслав, 1 травня 2023 р.). Переяслав, 2024. Вип. 41. 201 с. .40-43.

1 МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

1.1 Особливості формування обліково-аналітичної інформації суб'єкта бізнесу для аудиту фінансової звітності

НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (п.3) передбачено такі види звітності:

- бухгалтерська звітність – це звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів;
- фінансова звітність – це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період [10].

Фінансова звітність підприємств являє собою систему узагальнених показників, які характеризують підсумки фінансово-господарської діяльності за минулий період. Вона складається шляхом підрахунку, групування і спеціальної обробки даних поточного бухгалтерського обліку і є завершальною його стадією.

Науковці дещо по різному трактують термін «звітність», однак, загальною їх складовою є те, що вони трактують її як таку, що дає можливість охарактеризувати господарську діяльність підприємства. У таблиці 1.1 представлені думки авторів з цього приводу.

Таблиця 1.1 – Трагування дефініції «звітність» науковцями

Автор	Трагування терміну
Кужельний М. В.	«Звітність - це затверджена в установленому законодавством порядку сукупність форм звітності, яка об'єднує загальну сукупність систематизованих показників, які в подальшому характеризують фінансово-господарську діяльність підприємств за відповідний період» [11]

Ковач О. В.	«Звітність як завершальний етап процесу обліку відображає діяльність підприємства і залежить від рівня організації бухгалтерського обліку на підприємстві»[12]
Семенишена Ю.О.	«звітність», як сукупності узагальнених показників, формалізованих законодавством або організацією, які характеризують ефективність функціонування організації (або окремих її елементів) за визначений період» [13].
Шигун М.М. Іваненко В.О.	«звітність – це впорядкована система узагальнюючих взаємопов’язаних показників, які відображають джерела формування і використання господарських засобів, стан дебіторської та кредиторської заборгованостей, а також фінансовий стан і результати всіх видів діяльності, що здійснює суб’єкт господарювання, та напрями використання прибутку за визначений проміжок часу»[14].

Т. В. Польова та А. В. Дружина дослідивши поняття «звітність» вказали, що фінансова звітність є важливою її складовою, особливо при управлінні підприємством. Ними було визначено «місце елементів фінансової звітності в рамках системи управління підприємством» (рис.1.1)[15].

Національним положенням (стандартом) 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначаються мета, склад і принципи складання фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів [10]. Це НП(С)БО окреслює складання фінзвітності юридичними особами, які, у відповідності до законодавства мають її подавати. Метою складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства [1, 10, 16, 17].

Для суб’єктів малого підприємництва національними положеннями (стандартами) встановлюється скорочена за показниками фінансова звітність у складі балансу і звіту про фінансові результати, форма і порядок складання яких визначаються Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 25 [18].

Фінансова звітність має важливе значення для малого підприємства, оскільки на її основі приймаються стратегічні та тактичні рішення. Вона допомагає підприємствам оцінити їхню ефективність, виявити проблемні питання та вдосконалити фінансове управління і є ключовим інструментом для успішного функціонування будь-якого малого підприємства.

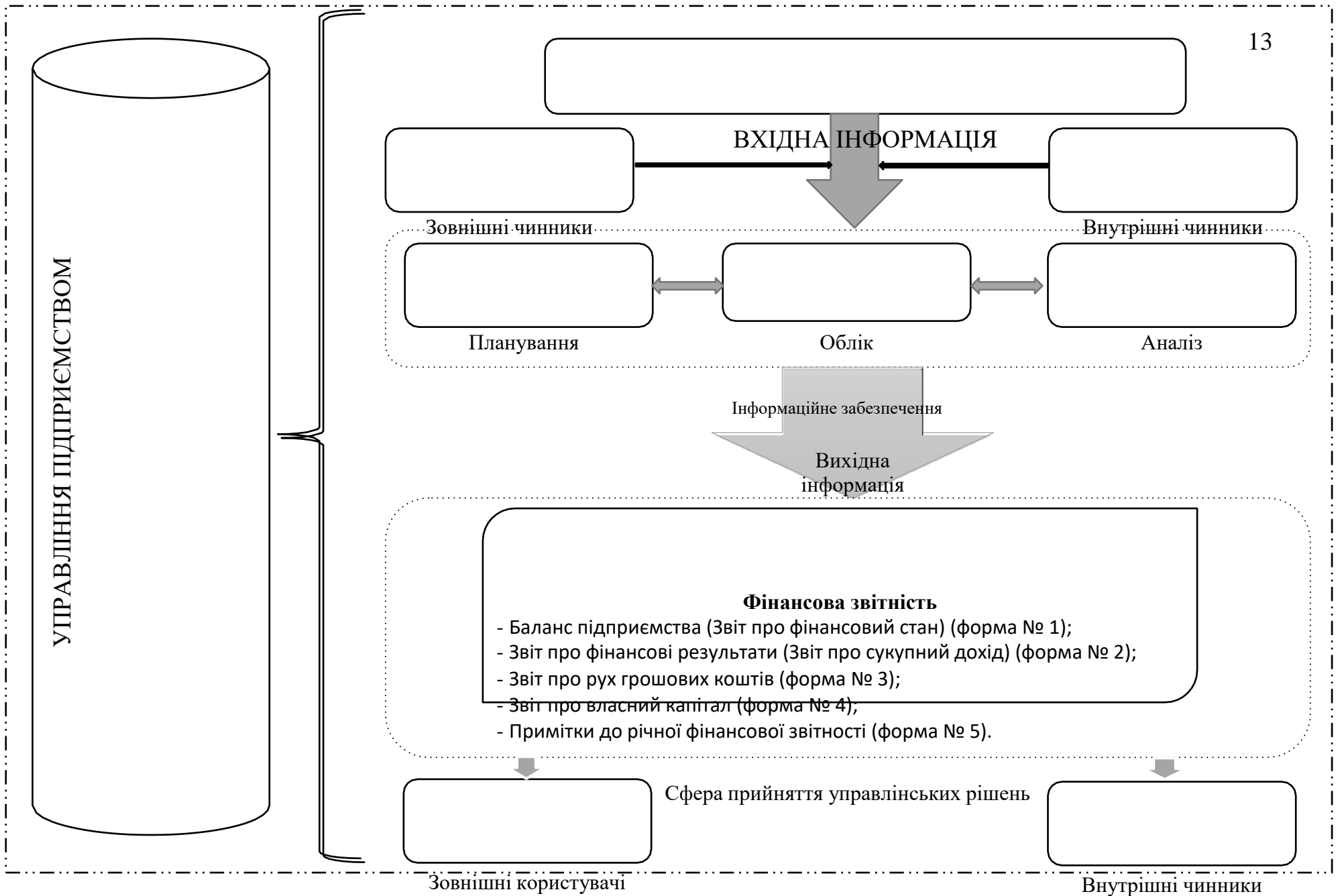

Рисунок 1. 1 - Місце фінансової звітності серед елементів в системі управління підприємством [15]

Суб'єктами малого підприємництва є підприємства, які відповідають критеріям, встановленим для визначення малого підприємництва. Це підприємства, які характеризуються невеликими розмірами, обмеженими ресурсами та обсягами діяльності (табл.1.2).

Таблиця 1.2- Класифікація підприємств малого бізнесу [20]

За Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	
Мікропідприємства	«Мікропідприємствами є підприємства, показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом з таких критеріїв: - балансова вартість активів – до 350 тисяч євро; - чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – до 700 тисяч євро; - середня кількість працівників – до 10 осіб»
Малі підприємства	«Малими є підприємства, які не відповідають критеріям для мікропідприємств та показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом з таких критеріїв: - балансова вартість активів – до 4 мільйонів євро; - чистий дохід від реалізації продукції(товарів, робіт, послуг) – до 8 мільйонів євро; - середня кількість працівників – до 50 осіб»

Малі підприємства відіграють ключову роль у розвитку економіки країни. Вони є основою для створення робочих місць, забезпечення доходів громадян та виробництва товарів та послуг. Так, малі та середні підприємства забезпечують близько 64% доданої вартості, 81,5% працюючих у господарських організаціях та 37% податкових надходжень [21]. За даними Державної служби статистики [22] нами було проаналізовано динаміку діючих підприємств в Україні протягом 2020-2022 років (рис. 1.2).

Ці підприємства сприяють стабільності економічної системи та наближенню її до споживачів. Ініціатива та підтримка малих підприємств є важливою для забезпечення рівноваги та процвітання економіки країни.

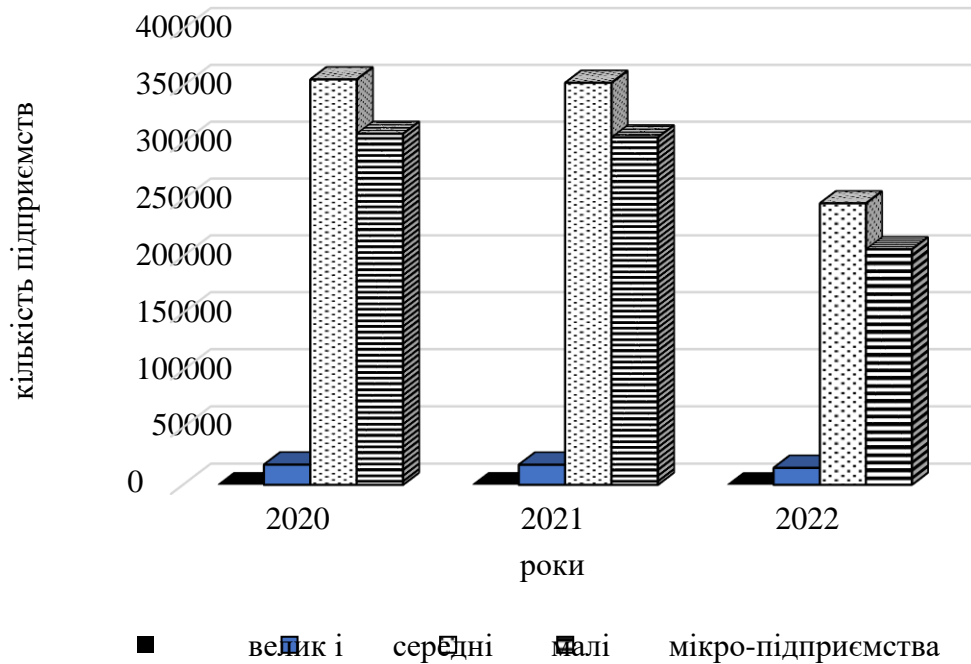

Рисунок 1.2 – Динаміка кількості діючих підприємств в Україні протягом 2020-2022 рр. [22]

Користувачами фінансової звітності малого підприємства можуть бути різні суб'єкти, такі як власники бізнесу, інвестори, кредитори, урядові органи, потенційні партнери та постачальники (табл.1.3). Вони всі зацікавлені в отриманні об'єктивної інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства для прийняття рішень про інвестування, кредитування, оподаткування та співпрацю.

Таблиця 1.3 - Категорії користувачів фінансової звітності та їх цільові потреби [23]

Користувачі	Цільові потреби
Менеджери підприємства	Використовують фінансову звітність для оцінювання ефективності виробничої і фінансової діяльності, а також для прийняття управлінських і фінансових рішень
Державна податкова служба України	Використовує звіти для перевірки правильності нарахування податків і зборів з боку підприємства
Кредитори	Використовують фінансові звіти для визначення ступеня наявності ресурсів у підприємства для погашення кредитів і сплати відсотків
Постачальники	Зацікавлені у визначенні наявності ресурсів у підприємства для оплати поставок, що вони здійснюють
Покупці	Оцінюють тривалість функціонування підприємства для забезпечення своїх потреб
Працівники підприємства	Оцінюють стабільність і рентабельність діяльності підприємства для визначення перспектив зайнятості, отримання фінансових пільг і виплат від підприємства
Статистичні органи	Отримують інформацію для статистичних спостережень та аналізу

Інформаційні потреби користувачів мають велике значення для розробки ефективних інформаційних систем. Чітке визначення обсягів, видів та форм подачі інформації допомагає забезпечити користувачів необхідною інформацією вчасно та зрозуміло. Розрахунки витрат часу, кількості працівників та рівня їх кваліфікації також є важливою частиною процесу підготовки управлінської інформації, щоб забезпечити ефективне управління і прийняття раціональних рішень. Фінансова звітність надає користувачам інформацію, на проаналізувавши яку, вони приймають рішення.

Фінансова звітність суб'єктів малого бізнесу обов'язково повинна відповідати специфічним вимогам, які встановлені національними стандартами бухгалтерського обліку і регулюються відповідними державними органами. Це є важливою частиною транспарентності та довіри до фінансової інформації, яку надають підприємства. До таких вимог відносять: достовірність, повнота, зрозумілість. Для забезпечення достовірності інформації у бухгалтерському обліку важливо, щоб всі записи були здійснені на підставі належно оформлених документів. Також перед складанням річної звітності проводиться інвентаризація майна, грошових коштів і розрахунків, що дозволяє переконатися у правильності та повноті фінансової інформації. Крім того, достовірність інформації може бути підтверджена аудиторським висновком, який проводить зовнішній аудитор для перевірки фінансової звітності підприємства. Повнота звітності - це необхідність і обов'язковість заповнення всіх реквізитів та показників форм звітності. Методологічна єдність розрахунку показників звітності регламентується державою і обов'язкова для всіх підприємствах, незалежно від виду діяльності і форми власності. Так методи оцінки активів залишаються постійними протягом фінансового року, що забезпечує порівняння показників звітності всіх галузей народного господарства держави. Принцип зрозумілості фінансової звітності означає, що звіти повинні бути складені таким чином, щоб будь-яка зацікавлена сторона могла їх розуміти без необхідності спеціалізованого фахового знання. Це означає, що інформація в звітах має бути подана зрозуміло, доступно і

консистентно, щоб користувачі могли легко оцінити фінансовий стан та результати діяльності суб'єкта господарювання.

Своєчасність фінансової звітності – ще одна вимога до фінансової звітності. Ця вимога є дуже важливою для будь-якого підприємства. Це дозволяє керівництву приймати правильні рішення на підставі актуальних даних, а також надає інвесторам і стейкхолдерам достовірну інформацію про фінансовий стан підприємства. Тому важливо підтримувати регулярне та вчасне складання фінансових звітів.

Надійність фінансової звітності теж відноситься до вимог щодо її складання. Фінансова звітність є критично важливою для будь-якої компанії або організації, оскільки вона надає інформацію про фінансовий стан та результати операцій. Надійність фінансової звітності означає, що вона точно відображає фінансову ситуацію і результати операцій організації. Для забезпечення надійності фінансової звітності необхідно дотримуватися стандартів обліку. Також важливо мати ефективні системи внутрішнього контролю, що допомагають запобігти помилкам та шахрайству. Крім того, аудит фінансової звітності незалежними аудиторськими фірмами є важливим етапом перевірки її надійності. Аудит допомагає підтвердити, що фінансова звітність відповідає стандартам та не містить помилок чи зловживань. Отже, надійність фінансової звітності є ключовим аспектом для довіри вкладників, партнерів та інших зацікавлених сторін до ділової діяльності компанії. Використання принципів складання фінансової звітності усіма підприємствами забезпечує розуміння інформації, наведеної у фінансовій звітності в межах та поза межами підприємства. Як уже зазначалось вище методологічні аспекти складання фінансової звітності малими підприємствами визначаються у НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність».

Спрощена звітність - це особливий вид звітності для підприємств, які мають право переходити на спрощену систему оподаткування. Цей вид звітності передбачає менш строгі вимоги до ведення обліку та подання звітності в порівнянні з повною звітністю. Такий підхід дозволяє

підприємствам зменшити адміністративні витрати на утримання бухгалтерського обліку (рис.1.3).

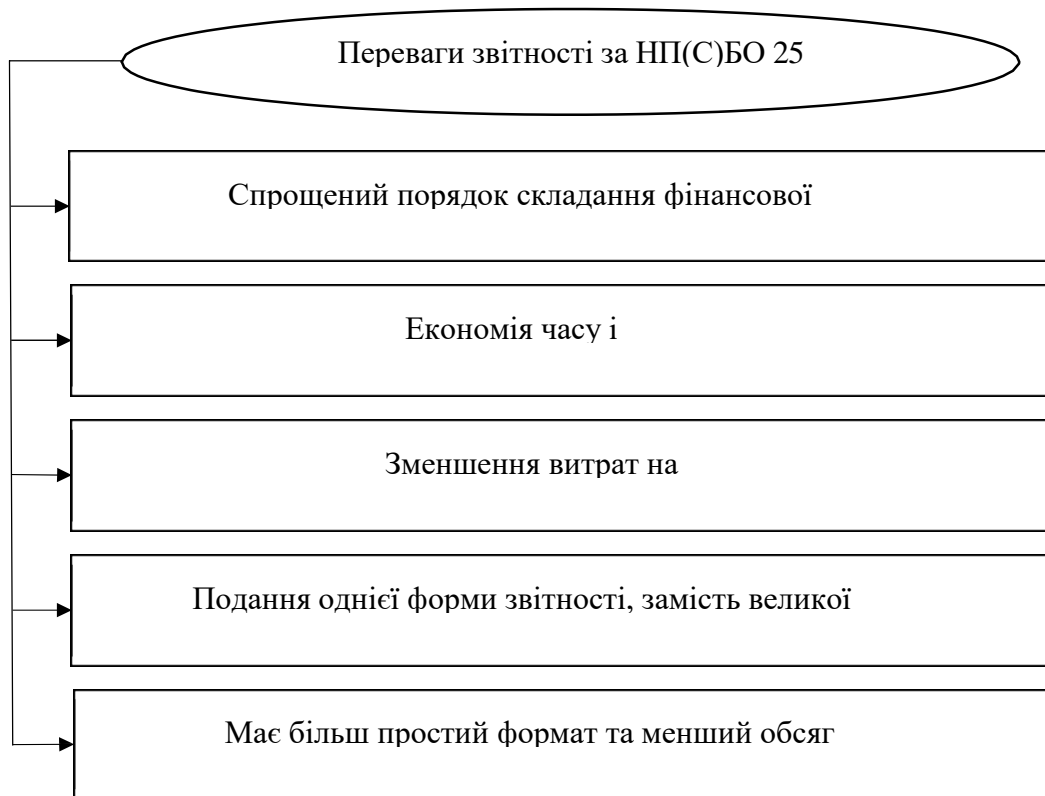

Рисунок 1.3- Переваги спрощеної фінансової звітності

Компоненти спрощеної фінансової звітності включають узагальнення операцій і подій та їх вплив на фінансовий стан, що дає можливість порівняти та проаналізувати зміни в діяльності підприємства з плином часу.

Таблиця 1.4 - Призначення основних компонентів спрощеної фінансової звітності за НПСБО 25 «Спрощена фінансова звітність»

№ форми звітності	Компонент фінансової звітності	Зміст	Використання інформації
форма – №1-м (малі підприємства); №1-мс (мікропідприємства)	Баланс	Господарські засоби (активи) та джерела їх утворення (пасиви), які належать підприємству на дату балансу	Проведення аналізу з метою оцінки фінансового стану

форма №2-м (малі підприємства); №2- (мікропідприємства)	Звіт про фінансові результати	Доходи, витрати і фінансові результати діяльності підприємства за звітний період.	Оцінка ефективності роботи підприємства; аналіз структури доходів та витрат
---	-------------------------------	---	---

Аудит – це процес незалежної перевірки фінансової звітності підприємств з метою оцінкою її достовірності, точності та відповідності законодавству та стандартам бухгалтерського обліку. Аудит проводиться аудиторською фірмою або аудитором для захисту інтересів інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін. Під час воєнного стану аудит гарантує, що ресурси використовуються ефективно та результативно, особливо в періоди підвищеної безпеки та надзвичайних заходів.

Малі підприємства не входять до переліку підприємств, які підлягають обов'язковому аудиту. Однак, вони є важливою складовою економіки країни, тому контроль за їх діяльністю є нагальною потребою, особливо в мовах воєнного стану. Надійний облік і звітність разом із ретельним аналізом і механізмами контролю можуть допомогти підприємствам ефективніше орієнтуватися в невизначені економічні часи. Аналіз причин потенційних розбіжностей у фінансовій звітності з реальним станом бізнесу та моніторинг ефективності діяльності фінансового менеджменту є вкрай важливими в таких умовах.

Послідовність дій при аудиті малих підприємств може бути наступною:

- планування: визначення обсягу робіт, складання графіку аудиту, визначення ключових аспектів для перевірки;
- збір і аналіз інформації: збір та перевірка фінансової документації, аналіз внутрішнього контролю та податкової звітності;
- оцінка ризиків: ідентифікація потенційних ризиків та визначення стратегії їх управління;
- проведення аудиту: оцінка достовірності фінансової звітності, виявлення можливих порушень і неточностей;
- підготовка звіту: складання аудиторського звіту з рекомендаціями щодо

подальших дій та покращень.

Ці кроки допоможуть забезпечити ефективний аудит малого підприємства.

Основні аспекти аудиту фінансової звітності малих підприємств включають в себе:

- оцінка ризику: аудитор повинен оцінити ризик виникнення помилок або шахрайства в фінансовій звітності малого підприємства;
- проведення аудиторських процедур: аудитор проводить різноманітні процедури для підтвердження достовірності і правильності фінансової звітності;
- оцінка внутрішнього контролю: аудитор оцінює систему внутрішнього контролю підприємства, щоб зрозуміти, наскільки ефективно вона захищає активи та забезпечує точність фінансової звітності;
- звітність: на завершення аудитор підготовляє звіт про результати своєї роботи, в якому висловлює свої висновки щодо фінансової звітності малого підприємства.

Ці аспекти допомагають забезпечити надійність та достовірність фінансової звітності малих підприємств.

Важливим при проведенні аудиту є дотримання аудитором етичних принципів. Етичні принципи аудитора включають в себе дотримання принципів інтегритету, об'єктивності, професійної компетентності, конфіденційності та дотримання відповідних стандартів і правил. Аудитор повинен діяти з повагою, чесністю та справедливістю, забезпечуючи об'єктивність у своїх висновках і рекомендаціях. Також важливо дотримуватися принципів конфіденційності, забезпечуючи захист довірчої інформації клієнтів.

1.2 Нормативно-правове регулювання формування показників фінансової звітності і аудиту і її показників

Законодавство про ведення бізнесу в Україні включає ряд законів,

регулюючих питання заснування, реєстрації та оподаткування підприємств. У відповідності до Конституції України: «Кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом» [24]. Законодавство в Україні спрощує процедуру створення бізнесу і надає підприємцям можливість вести діяльність без зайвих перешкод. Для успішного ведення бізнесу в Україні рекомендується ознайомитися з усіма необхідними законами і правилами, а також враховувати зміни в законодавстві.

В Україні на даний момент склалася п'ятирівнева система правового регулювання оподаткування підприємств (рисунок 1.4). Нормативно-правове регулювання формування показників фінансової звітності зазвичай ґрунтується на законах і положеннях, що регулюють фінансову діяльність підприємств. У більшості країн існують спеціальні органи або комісії, які встановлюють обов'язкові вимоги до складання фінансової звітності, включаючи показники, які повинні бути включені та методи їх обчислення.

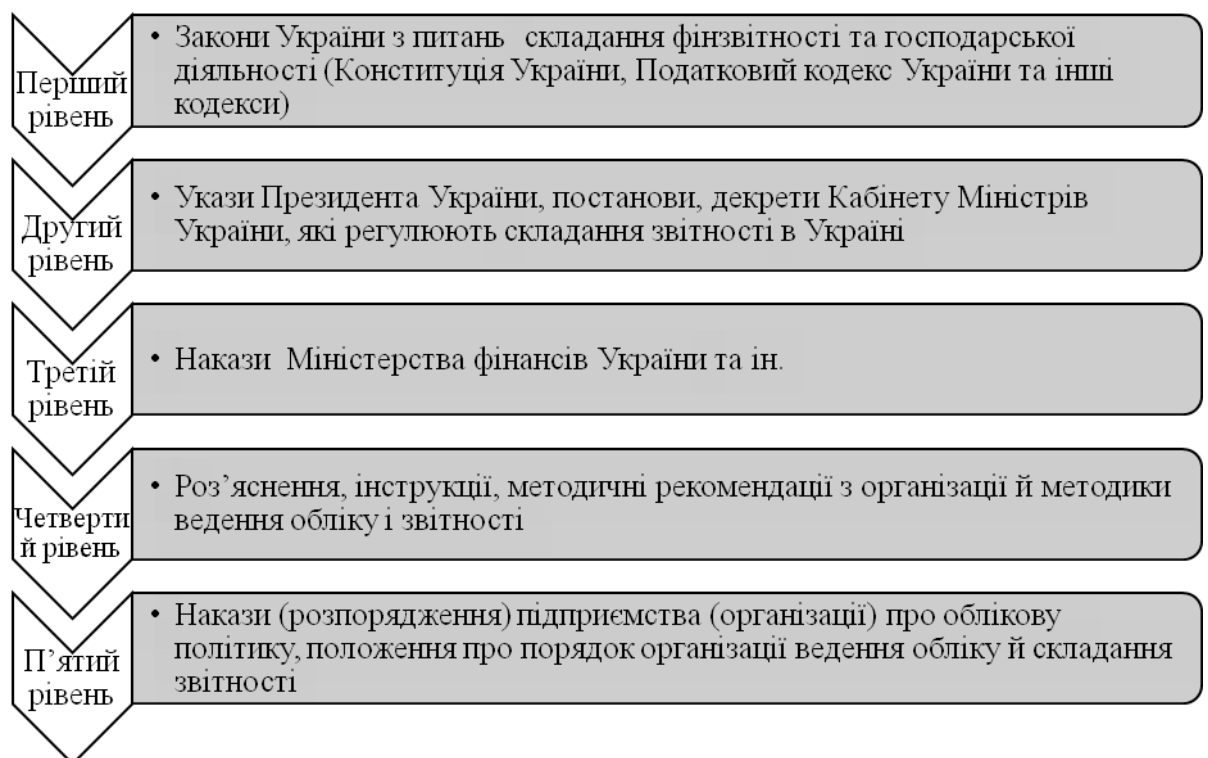

Рисунок 1.4 - Структура нормативно-правового регулювання складання фінансової звітності підприємств

Національні бухгалтерські стандарти, міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) і інші регуляторні акти можуть визначати, як саме формулюються показники фінансової звітності, такі як прибуток, активи, зобов'язання тощо. Ці стандарти і правила забезпечують єдність і порівняльність фінансової інформації між різними підприємствами та допомагають інвесторам, кредиторам та іншим стейкхолдерам зробити обґрунтовані висновки про фінансовий стан підприємства.

Розглядаючи питання складання та подання фінансової звітності, перш за все потрібно визначити, кого законодавство зобов'язує її складати та подавати. Так, фінансову звітність подають (ст. 2 Закону № 996, п. 1 Порядку № 419):

— «усі юридичні особи, створені відповідно до законодавства України (незалежно від організаційно-правової форми господарювання та форми власності);

— представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності»[25].

Річну фінансову звітність подають на багато рівнів і до різних структур. У відповідності до законодавства вона подається до податкових органів; органам, яким підпорядковується дане підприємство; власникам або засновникам та іншим користувачам, зокрема, органи державної статистики.

Проаналізуємо нормативно-правову базу, яку слід використовувати при складанні та аудиті фінансової звітності за спрощеною системою (табл.1.5).

Таблиця 1.5 - Аналіз нормативних актів за темою дослідження

Назва нормативно-правового акту	Коротка характеристика
Цивільний кодекс України	«Регулює питання взаємовідносин між суб'єктами, в разі придбання активів, в т.ч. і виробничих запасів. Визначає строк позової давності» [26].
Податковий кодекс України	«Регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів. Надано їх перелік та порядок їх адміністрування»[27].
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	«Встановлює загальні правила бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності в Україні. Визначає обов'язковість ведення бухгалтерського обліку та вимоги до складання фінансових звітів» »[20].
Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»	«Встановлює норми та правила, що стосуються проведення аудиту фінансової звітності і

	регулюють діяльність аудиторів в Україні» [28].
НП(СБ)О 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	«Містить основні вимоги до фінансової звітності. Визначає структуру і зміст фінансової звітності» [29].
НП(СБ)О 25 «Спрощена фінансова звітність»	«Встановлює зміст і форму фінансових звітів суб'єкта малого підприємництва та порядок їх заповнення»[18].
Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань	«Визначена методика проведення інвентаризації»[30]
Спрощений план рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій	Наведена інформація про рахунки, які можуть використовуватись малими підприємствами [31]
Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності	Наведено значення статей форм фінансової звітності [32]
Господарський кодекс України	«Формулює правові основи господарської діяльності підприємств» [33]
Методичні рекомендації із застосування реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами	«Узагальнені інформація щодо відображення запасів в реєстрах бухгалтерського обліку»[34]

Одним із важливим нормативних актів, який регулює складання звітності малих підприємств є НП(С)БО 25, структура якого наведена на рисунку 1.5.

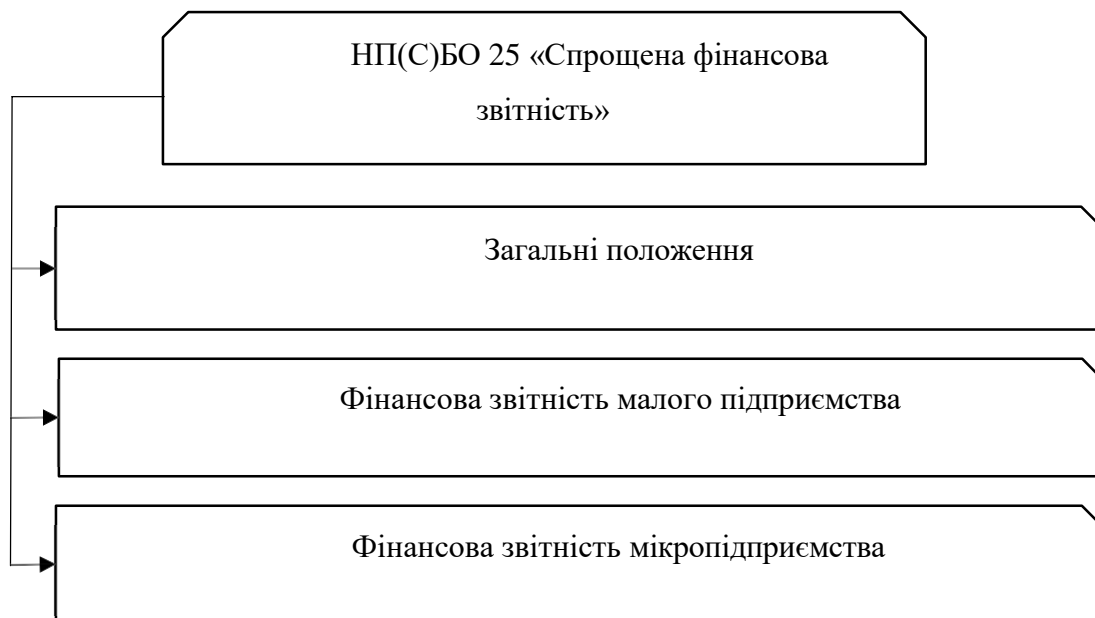

Рисунок 1.5 - Структура НП(С)БО 25 [18]

Відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [29]: «інформація має бути суттєвою для розуміння фінансового стану, результатів операцій та господарської діяльності підприємства; інформація має бути об'єктивною; інформація має бути представлена у зрозумілій та доступній формі, щоб користувачі могли легко зрозуміти її зміст. Слід зазначити про необхідність підприємствам дотримуватись при складанні звітності основних принципів, які зазначені НП(С)БО 1 фінансова звітність має бути сформована відповідно до принципів, а це принципи: автономності; періодичності; безперервності; історичної (фактичної) собівартості; повного розкриття інформації; послідовності; обачності; використання єдиного грошового вимірника [20]. Ст. 13 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» говорить нам про те, що «звітним періодом для складання фінансової звітності є календарний рік» [20].

«Строк подання фінансової звітності мікро- та малими підприємствами - не пізніше 28 лютого року, наступного за звітним роком, а не пізніше 1 червня року, що настає за звітним періодом, потрібно оприлюднювати річну фінансову звітність на своїй веб - сторінці або сайті.

Аудит фінансової звітності повинен проводитись за вимогами Міжнародних норм та стандартів (табл.1.6).

Таблиця 1.6 - Аналіз нормативних актів, що регулюють аудит

Назва нормативно-правового акту	Коротка характеристика
МСА 300 «Планування аудиту фінансової звітності»	містить «вимоги та надає рекомендації щодо планування аудиту фінансової звітності підприємства. Основна мета Міжнародного стандарту аудиту 300 полягає у забезпеченні аудитором належного розуміння діяльності підприємства»[35]
МСА 315 «Ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого викривлення через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища»	«стандарт встановлює вимоги до аудитора щодо розуміння суб'єкта господарювання та його бізнес-середовища, зокрема для ідентифікації та оцінювання ризиків суттєвого викривлення у фінансових звітах» [35]
МСА 700 «Формулювання думки та складання звіту щодо фінансової звітності»	вказані «вимоги та рекомендації щодо формулювання думки аудитора та складання звіту про фінансову звітність після завершення аудиту» [35]

МСА 705 «Модифікація думки у звіті незалежного аудитора» –	«стандарт встановлює вимоги та надає рекомендації щодо модифікації думки аудитора у зв'язку з фактами, виявленими під час аудиту, які мають суттєвий вплив на фінансову звітність» [35]
--	---

Міжнародні стандарти аудиту (ISA) - це набір нормативних документів, що регулюють процес проведення аудиторських перевірок, а також надають вимоги до професійної поведінки та етики аудиторів. ISA сприяють забезпеченню високої якості аудиторських послуг, стандартизуючи підходи та процедури, що використовуються у цьому процесі.

Висновки до розділу 1

У розділі першому нами було доведено, що:

- методологічні аспекти обліково-аналітичного забезпечення аудиту фінансової звітності суб'єкта малого підприємництва є ключовими для забезпечення точності та достовірності фінансової звітності цього суб'єкта. У цьому контексті важливо враховувати особливості малого підприємництва, які можуть впливати на облік та аудит його фінансових показників;
- для ефективного проведення аудиту фінансової звітності малого підприємства необхідно враховувати специфіку його діяльності, особливості його обліково-аналітичного забезпечення, а також дотримуватися відповідних методологічних принципів. методологічні аспекти обліково-аналітичного забезпечення аудиту фінансової звітності суб'єкта малого підприємництва є важливим етапом у забезпеченні достовірності та надійності фінансової звітності цього суб'єкта.

2 ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОЦІНКА ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

2.1 Характеристика та фінансовий аналіз МПП «ВДВ»

Мале приватне підприємство «ВДВ» (МПП «ВДВ»), код ЄДРПОУ 16482969 (номер запису: 10681200000020617), зареєстроване за адресою: 03127, м. Київ, вул. Ломоносова, буд. 21/14, кв. 42, веде свою господарську діяльність з 19.05.1992 р., тобто понад 30 років.

Статутний капітал підприємства становить 0,02 грн. Засновником є фізична особа – громадянин України Кутний Зіновій Дмитрович. Кількість працівників у 2023 р. становила 11 осіб.

Компанія зареєстрована на загальній системі оподаткування, станом на 03.09.2024 р. має дійсне свідоцтво платника ПДВ № 164829626506.

Видами діяльності МПП «ВДВ» є такі:

- «46.41 Оптова торгівля текстильними товарами;
- 13.99 Виробництво інших текстильних виробів, н.в.і.у.;
- 47.91 Роздрібна торгівля, що здійснюється фірмами поштового замовлення або через мережу Інтернет;
- 58.19 Інші види видавничої діяльності» [36].

Загалом, підприємство «ВДВ» позиціонує себе як «постачальника високоякісних товарів для рукоділля та виробника наборів для вишивки, які допомагають людям по всій Україні та за її межами відкривати нові грані своєї творчості» [37].

Ключові етапи розвитку підприємства є такими:

- «1992 р.: заснування компанії;
- 2003 р.: офіційне представництво DMC (Франція);
- 2003 р.: офіційне представництво Pony (Індія);

- 2008 р.: офіційне представництво Preciosa (Чехія);
- 2010 р.: найбільший імпортер чеського бісеру в Україні;
- 2013 р.: запуск власного виробництва наборів для вишивання нитками та бісером;
- 2020 р.: ексклюзивне представництво бренду Miyuki (Японія);
- 2022 р.: представництво бренду Organ (Японія)» [37].

МПП «ВДВ» має у власності 2 зареєстровані торговельні марки – «bdb; oshobaho; вдв основано в 1992; вдв; основано; 1992» (свідоцтво № 146054 від 10.10.2011 р.) та «vdv since 1992; vdv; since; 1992; x; x» (свідоцтво № 338044 від 27.09.2023 р.) [11]. З підприємством працюють провідні світові бренди: Preciosa (Чехія), DMC (Франція), Miyuki (Японія) та багато інших [37].

Серед основних сильних сторін МПП «ВДВ», що формують його конкурентні переваги, підприємство визначає: великий асортимент (понад 25 тис. одиниць товарів, включаючи ексклюзивні набори для вишивки та матеріали для рукоділля від провідних світових брендів; повний спектр послуг (від розширення наявного бізнесу клієнтів якісними і популярними товарами до допомоги у відкритті магазинів «під ключ»); повний цикл виробництва наборів (від ідеї до готового набору, що підходить на будь-який смак та майстерність); індивідуальний підхід (підбір асортименту спеціально для ательє, майстрів біжутерії, виробників весільних суконь, інших спеціалізованих бізнесів тощо) для пошуку ідеального рішення для бізнесу чи хобі клієнта; а також доступ до ексклюзивних товарів і найкращих цін, надійність (багаторічний досвід), якість і повний супровід клієнтів (консультації та підтримка на кожному етапі співпраці) [37].

Фінансовий аналіз підприємства – це система методів, яка дозволяє вивчити поточний фінансовий стан підприємства на основі аналізу бухгалтерської звітності, для прийняття управлінських рішень. Роль аналізу полягає у визначенні ключових фінансових показників, які впливають на прибутковість і стійкість бізнесу.

Фінансовий аналіз включає:

- горизонтальний і вертикальний аналіз фінансових звітів підприємства – ф. № 1-мс «Баланс», ф. № 2-мс «Звіт про фінансові результати»;
- обчислення значень та інтерпретацію фінансових коефіцієнтів;
- порівняння фінансових результатів з іншими підприємствами або галузевими середніми значеннями,
- визначення і прогнозування потенційних ризиків і можливостей для покращення фінансового стану підприємства.

Аналіз майнового стану підприємства є процесом систематичного огляду і оцінки всіх активів, що належать або управляються підприємством (основних засобів, запасів, фінансових інвестицій, нематеріальних активів та інших ресурсів). Основні завдання аналізу майнового стану полягають у визначенні ліквідності активів, їхньої вартості та впливу на фінансову стійкість підприємства. Цей процес допомагає управлінцям приймати обґрунтовані рішення щодо оптимізації активів та покращення фінансової ефективності компанії.

Основні аспекти аналізу майнового стану включають горизонтальний аналіз балансу (порівняння значень окремих статей балансу підприємства протягом кількох звітних періодів) та вертикальний аналіз балансу (обчислення відсоткового співвідношення окремих статей балансу до загальних активів або пасивів).

Аналіз структури капіталу – це процес оцінки, який вивчає, з яких джерел складається капітал підприємства та як він розподілений між різними видами капіталу. Основною метою аналізу структури капіталу є визначення відношення між власним та запозиченим капіталом, оцінка стійкості фінансової позиції підприємства та визначення рівня фінансового ризику.

Аналіз майнового стану підприємства проводиться на основі скороченого аналітичного балансу, який формується на основі початкового балансу шляхом групування статей за їхнім складом і економічним змістом у відповідні категорії [38]. Аналіз структури і динаміки балансу МПП «ВДВ» приведений у таблицях 2.1 і 2.2.

Таблиця 2.1 – Аналіз майна підприємства

Види активів (майна)	Значення за роками						Відхилення					
	2021 р.		2022 р.		2023 р.		2022 р. від 2021 р.			2023 р. від 2022 р.		
	вартість, тис. грн.	питома вага, %	вартість, тис. грн.	питома вага, %	вартість, тис. грн.	питома вага, %	абс. відх. вартості, тис. грн.	абс. відх. пит. ваги, п.п.	темп приросту вартості, %	абс. відх. вартості, тис. грн.	абс. відх. пит. ваги, п.п.	темп приросту вартості, %
Майно – всього	9141	100	10220	100	11762	100	1079	×	11,8	1542	×	15,1
1 Необоротні активи	130	1,4	70	0,7	24	0,2	-60	-0,7	-46,4	-46	-0,5	-65,7
1.1 Нематеріальні активи	0	0	0	0	0	0	×	×	×	×	×	×
1.2 Незавершені капітальні інвестиції	0	0	0	0	0	0	×	×	×	×	×	×
1.3 Основні засоби	130	1,4	70	0,7	24	0,2	-60	-0,7	-46,4	-46	-0,5	-65,7
1.4 Довгострокові фінансові інвестиції	0	0	0	0	0	0	×	×	×	×	×	×
1.5 Довгострокова дебіторська заборгованість	0	0	0	0	0	0	×	×	×	×	×	×
1.6 Відстрочені податкові активи	0	0	0	0	0	0	×	×	×	×	×	×
2 Оборотні активи	9012	98,6	10150	99,3	11738	99,8	1139	0,7	12,6	1588	0,5	15,6
2.1 Оборотні виробничі запаси	8255	90,3	8118	79,4	9512	80,9	-137	-10,9	-1,7	1395	1,4	17,2
2.2 Засоби обігу	757	8,3	2033	19,9	2226	18,9	1276	11,6	168,6	193	-1,0	9,5
2.2.1 Поточна дебіторська заборгованість	459	5,0	1398	13,7	1671	14,2	940	8,7	204,9	272	0,5	19,5
2.2.2 Гроші і поточні фінансові інвестиції	293	3,2	616	6,0	555	4,7	323	2,8	110,4	-61	-1,3	-9,9
2.2.3 Витрати майбутніх періодів	0	0	0	0	0	0	×	×	×	×	×	×
2.2.4 Інші оборотні активи	5	0,1	18	0,2	0	0	13	0,1	239,6	-18	-0,2	-100
3 Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0	0	0	0	0	0	×	×	×	×	×	×

Таблиця 2.2 – Аналіз капіталу підприємства

Види пасивів (капіталу)	Значення за роками						Відхилення					
	2021 р.		2022 р.		2023 р.		2022 р. від 2021 р.			2023 р. від 2022 р.		
	вартість, тис. грн.	питома вага, %	вартість, тис. грн.	питома вага, %	вартість, тис. грн.	питома вага, %	абс. відх. вартості, тис. грн.	абс. відх. пит. ваги, п.п.	темп приросту вартості, %	абс. відх. вартості, тис. грн.	абс. відх. пит. ваги, п.п.	темп приросту вартості, %
Капітал – всього	9141	100	10220	100	11762	100	1079	-	11,8	1542	-	15,1
1. Власний капітал	6821	74,6	7321	71,6	7785	66,2	500	-3,0	7,3	463	-5,5	6,3
1.1. Зареєстрований капітал	0	0	0	0	0	0	×	×	×	×	×	×
1.2. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	6821	74,6	7321	71,6	7785	66,2	500	-3,0	7,3	463	-5,5	6,3
1.3. Інші власні джерела	0	0	0	0	0	0	×	×	×	×	×	×
2. Зобов'язання	2320	25,4	2899	28,4	3977	33,8	579	3,0	25,0	1078	5,5	37,2
2.1. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	0	0	0	0	0	0	×	×	×	×	×	×
2.2. Поточні зобов'язання	2320	25,4	2899	28,4	3977	33,8	579	3,0	25,0	1078	5,5	37,2
2.2.1. Короткострокові кредити	0	0	0	0	0	0	×	×	×	×	×	×
2.2.2. Кредиторська заборгованість	1919	21,0	2673	26,2	3758	32,0	754	5,2	39,3	1085	5,8	40,6
2.2.3. Доходи майбутніх періодів	0	0	0	0	0	0	×	×	×	×	×	×
2.2.4. Інші поточні зобов'язання та забезпечення	401	4,4	226	2,2	220	1,9	-175	-2,2	-43,6	-6	-0,3	-2,7
2.3. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	0	0	0	0	0	0	×	×	×	×	×	×

Так, за період 2021-2023 р. валюта балансу збільшилась на 2621 тис. грн, або на 28,7 % – з 9141 тис. грн у 2021 р. до 11762 тис. грн у 2023 р.

За даними скороченого аналітичного балансу, майно підприємства майже на 100 % представлене оборотними активами, а капітал – на 2/3 сформований за рахунок власних джерел і на 1/3 – зобов'язань.

У розрізі окремих видів активів і пасивів відмічаємо такі зміни їх вартості:

- зменшення основних засобів на 106 тис. грн. (-81,6 %);
- збільшення оборотних виробничих запасів на 1258 тис. грн. (15,2 %);
- збільшення поточної дебіторської заборгованості на 1212 тис. грн. (264,2 %);
- збільшення грошей і поточних фінансових інвестицій на 262 тис. грн. (89,5 %);
- збільшення власного капіталу на 963 тис. грн. (14,1 %);
- збільшення поточних зобов'язань на 1657 тис. грн. (71,4 %), у т.ч. зростання кредиторської заборгованості на 1838 тис. грн. (95,8 %), зменшення інших поточних зобов'язань і забезпечень на 181 тис. грн. (-45,2 %).

Окремо зазначимо, що довгострокові зобов'язання і короткострокові кредити у підприємства відсутні.

Оцінка змін у майновому стані підприємства у цілому заслуговує позитивної оцінки в контексті впливу на його фінансовий стан і стійкість.

Ліквідність балансу підприємства є мірою його здатності виконувати фінансові зобов'язання вчасно і без затримок. Її аналіз оцінює співвідношення між поточними активами, які можуть бути швидко перетворені на готівку (наприклад, запаси), і поточними зобов'язаннями, які мають бути оплачені у найближчому майбутньому (наприклад, кредити, платежі постачальникам). Оцінка ліквідності балансу підприємства є важливим етапом фінансового аналізу та допомагає виявити можливі ризики та покращити його фінансовий стан [39].

Дані для аналізу ліквідності балансу МПП «ВДВ» наведені у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Аналіз ліквідності балансу підприємства (станом на кінець року), тис. грн

Актив	Значення за роками			Пасив	Значення за роками		
	2021 р.	2022 р.	2023 р.		2021 р.	2022 р.	2023 р.
Найліквідніші активи (А1)	293	616	555	Найтерміновіші зобов'язання (П1)	1919	2673	3758
Швидкореалізовані активи (А2)	459	1398	1671	Короткострокові пасиви (П2)	401	226	220
Повільнореалізовані активи (А3)	8260	8136	9512	Довгострокові пасиви (П3)	0	0	0
Важкореалізовані активи (А4)	130	70	24	Постійні (стійкі пасиви (П4)	6821	7321	7785
Баланс	9141	10220	11762	Баланс	9141	10220	11762

Результати розрахунків показують, що зіставлення підсумків груп за активом і пасивом балансу є таким:

- на кінець 2021 р.: $A1 < P1$, $A2 > P2$, $A3 > P3$, $A4 < P4$;
- на кінець 2022 р.: $A1 < P1$, $A2 > P2$, $A3 > P3$, $A4 < P4$.
- на кінець 2023 р.: $A1 < P1$, $A2 > P2$, $A3 > P3$, $A4 < P4$.

Таким чином, можна сказати, що баланс МПП «ВДВ» є середньої міри ліквідності, оскільки найліквідніших активів суттєво не вистачає, щоб покрити найтерміновіші зобов'язання, але разом з тим, для покриття постійних (стійких) пасивів вистачає навіть повільнореалізованих.

Платоспроможність підприємства – це його здатність виконувати фінансові зобов'язання у визначений строк, використовуючи власні ресурси без необхідності в значних фінансових додаткових вкладеннях або продажу основних активів.

Аналіз платоспроможності підприємства є комплексним процесом, що включає оцінку різних фінансових показників, таких як поточне співвідношення, швидке співвідношення, абсолютна ліквідність, а також аналіз заборгованості та строків її погашення. Цей аналіз допомагає виявити потенційні ризики фінансової неплатоспроможності і розробляти стратегії для їх управління. Він дозволяє керівництву приймати обґрунтовані рішення щодо управлінської політики та фінансового планування, забезпечуючи стійкість і стабільність фінансового стану підприємства [40].

Результати розрахунку показників платоспроможності МПП «ВДВ» наведені в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Аналіз платоспроможності підприємства (станом на кінець року)

Найменування показника	Нормативне значення	Значення за роками			Відхилення (+,-)	
		2021 р.	2022 р.	2023 р.	2022 р. від 2021 р.	2023 р. від 2022 р.
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2–0,35	0,13	0,21	0,14	0,08	-0,07
Коефіцієнт швидкої (проміжної) ліквідності	0,7–0,8	0,33	0,70	0,56	0,37	-0,14
Коефіцієнт покриття	1,0–2,0	3,88	3,50	2,95	-0,38	-0,55
Коефіцієнт загальної платоспроможності	Збільшення	3,94	3,53	2,96	-0,41	-0,57

Так, у 2021 р. і 2023 р. значення всіх коефіцієнтів ліквідності і платоспроможності, крім коефіцієнту покриття, не відповідають нормативним, що вказує на недостатній рівень забезпеченості підприємства високоліквідними оборотними активами, але свідчить про задовільну платоспроможність підприємства за період, який дорівнює середній тривалості одного обороту дебіторської заборгованості за умови своєчасного її погашення, наявність платіжних можливостей підприємства на період, що дорівнює середній тривалості одного обороту всіх оборотних коштів, за умови своєчасних розрахунків з дебіторами, реалізації готової продукції та покриття зобов'язань підприємства його оборотними активами в цілому. При цьому значення розглянутих коефіцієнтів не мають односпрямованої динаміки за розглянутий період, демонструючи поліпшення у 2022 р. і погіршення у 2023 р.

Таким чином, узагальнюючи аналіз всіх показників платоспроможності, структуру балансу МПП «ВДВ» можна вважати дещо незадовільною у контексті забезпечення ліквідності, але фінансовий стан – охарактеризувати як добрий з ознаками достатньої платоспроможності.

Фінансова стійкість підприємства є його здатністю витримувати фінансові труднощі та зберігати стабільність у довгостроковій перспективі. Це включає здатність погашати зобов'язання вчасно, зберігати достатні ліквідні

ресурси і уникати серйозних фінансових ризиків.

Оцінка фінансової стійкості визначає, наскільки підприємство може витримати негативні впливи, такі як зростання витрат, зменшення обсягів продажів, великі зобов'язання тощо, не потрапивши до ситуації фінансової кризи [40].

Результати розрахунку показників фінансової стійкості МПП «ВДВ» наведені у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Аналіз фінансової стійкості підприємства (станом на кінець року)

Найменування показника	Нормативне значення або позитивна тенденція	Значення за роками			Відхилення (+,-)	
		2021 р.	2022 р.	2023 р.	2022 р. від 2021 р.	2023 р. від 2022 р.
Показники структури капіталу						
Коефіцієнт автономії	> 0,5	0,75	0,72	0,66	-0,03	-0,06
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	< 0,5	0,25	0,28	0,34	0,03	0,06
Коефіцієнт фінансування	> 1	2,94	2,53	1,96	-0,41	-0,57
Коефіцієнт фінансового ризику	< 1	0,34	0,40	0,51	0,06	0,11
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	Зменшення	0	0	0	0	0
Коефіцієнт структури залученого капіталу	Збільшення	0	0	0	0	0
Показники стану оборотних активів						
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Збільшення	0,98	0,99	1,00	0,01	0,01
Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів	$\geq 0,1$	0,74	0,71	0,66	-0,03	-0,05
Коефіцієнт забезпеченості запасів	$\geq 0,5$	0,81	0,89	0,82	0,08	-0,07
Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	Збільшення	0,04	0,08	0,07	0,04	-0,01
Показники стану основного капіталу						
Коефіцієнт реальної вартості майна	Збільшення	0,01	0,01	0	0	-0,01
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні	Збільшення	0,01	0,01	0	0	-0,01
Коефіцієнт накопичення амортизації	Зменшення	0,85	0,92	0,97	0,07	0,05
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	Збільшення	69,4	145,8	491,1	76,4	345,3

Так, протягом 2021-2023 рр. фактичні значення показників структури капіталу, що характеризують міру фінансової незалежності підприємства, а також міру захищеності інтересів кредиторів та інвесторів, які мають у ньому довгострокові вкладення, – відповідають нормативним значенням і вказують на наявність у підприємства можливості погашення своїх зобов'язань за рахунок продажу майна, сформованого за власні кошти, відповідно, воно є фінансово стійким і незалежним від кредиторів, а їх ризик щодо неповернення боргів – низьким. Разом з тим, динаміка значень цих показників демонструє незначне погіршення ситуації в цьому контексті.

Фактичні значення показників стану оборотних активів також відповідають нормативним значенням і мають у цілому позитивну динаміку. Окремо відмітимо, що зобов'язання підприємства покриваються оборотними активами, що є ознакою його фінансової стабільності.

Фактичні значення показників стану основного капіталу вказують на майже повну зношеність основних засобів і багаторазове перевищення їх вартості вартістю оборотних активів, але така ситуація не є критичною в контексті впливу на фінансовий стан підприємства сфери торгівлі.

Тип фінансової стійкості МПП «ВДВ» визначаємо шляхом розрахунку системи показників забезпеченості запасів джерелами їх формування (табл. 2.6).

Так, протягом 2021-2023 р. фінансову стійкість підприємства варто оцінити як недостатню з огляду на те, що для формування запасів йому не вистачає власних оборотних коштів і довгострокових зобов'язань, і стає можливим лише за рахунок долучення до цих джерел короткострокових кредитів банків і кредиторської заборгованості, особливо враховуючи, що запаси становлять 80-90 % усіх активів цього підприємства.

Таблиця 2.6 – Визначення типу фінансової стійкості підприємства
(станом на кінець року)

Найменування показника	Значення за роками			Відхилення (+,-)	
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2022 р. від 2021 р.	2023 р. від 2022 р.
Власні оборотні кошти, тис. грн.	6692	7252	7761	560	509
Довгострокові зобов'язання, тис. грн.	0	0	0	0	0
Короткострокові кредити банків і кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, тис. грн.	1731	2545	3503	814	958
Запаси, тис. грн.	8255	8118	9512	-137	1395
Наявність власних оборотних коштів і довгострокових зобов'язань для формування запасів, тис. грн.	6692	7252	7761	560	509
Наявність власних оборотних коштів, довгострокових зобов'язань і короткострокових кредитів банків для формування запасів, тис. грн.	8422	9797	11263	1374	1467
Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів для формування запасів, тис. грн.	-1563	-866	-1752	697	-885
Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів і довгострокових зобов'язань для і формування запасів, тис. грн.	-1563	-866	-1752	697	-885
Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів, довгострокових зобов'язань і короткострокових кредитів банків для формування запасів, тис. грн.	167	1679	1751	1511	72
Тип фінансової стійкості	недостатня	недостатня	недостатня	x	x
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	0,81	0,89	0,82	0,08	-0,08
Надлишок (+) або нестача (-) відповідних джерел формування на 1 грн. запасів, грн.	-0,19	-0,11	-0,18	0,08	-0,08
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами і довгостроковими зобов'язаннями	0,81	0,89	0,82	0,08	-0,08
Надлишок (+) або нестача (-) відповідних джерел формування на 1 грн. запасів, грн.	-0,19	-0,11	-0,18	0,08	-0,08
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами, довгостроковими зобов'язаннями і короткостроковими кредитами банків	1,02	1,21	1,18	0,19	-0,02
Надлишок (+) або нестача (-) відповідних джерел формування на 1 грн. запасів, грн.	0,02	0,21	0,18	0,19	-0,02

Аналіз доходів підприємства – це процес оцінки джерел надходжень і їх структури. Він дозволяє зрозуміти, які продукти або послуги приносять найбільше доходу, а також виявити тенденції у зміні обсягів продажу. Основні показники, що використовуються в аналізі, включають загальний дохід, виручку за продуктами, а також динаміку доходів за періоди. Це допомагає підприємству розробити стратегії для збільшення доходів і покращення фінансових результатів [41].

Аналіз витрат підприємства – це процес вивчення структури і динаміки витрат, що виникають у процесі діяльності підприємства. Цей аналіз включає в себе оцінку постійних і змінних витрат, а також їх вплив на загальний фінансовий результат. Він дозволяє виявити потенційні області для скорочення витрат і підвищення ефективності управління ресурсами. Основні показники, такі як собівартість продукції і витрати на продаж, використовуються для оцінки ефективності витрат [41].

Аналіз доходів МПП «ВДВ» приведений у таблиці 2.7, аналіз витрат – у таблиці 2.8.

Так, за досліджуваний період спостерігається зростання чистого доходу від реалізації продукції на 592 тис. грн (на 5,0 %) та скорочення інших доходів – на 238 тис. грн (на 27,7 %), що у сукупності призвело до збільшення загального доходу підприємства на 354 тис. грн, або 2,8 %, оскільки доходів інших видів підприємство не отримувало. При цьому загальний дохід підприємства сформований переважно за рахунок чистого доходу від реалізації продукції: на 93,2 % у 2021 р. і 95,2 % у 2023 р.

Також, за досліджуваний період спостерігається зменшення собівартості реалізованої продукції на 206 тис. грн (на 2,2 %) та зростання інших витрат на 572 тис. грн (20,7 %), що у сукупності призвело до збільшення загального доходу підприємства на 367 тис. грн, або 3,0 %, скільки витрат інших видів підприємство не мало. При цьому у загальній сумі витрат підприємства переважає собівартість реалізованої продукції, становлячи 77,0 % у 2021 р. і 73,1 % у 2023 р.

Таблиця 2.7 – Аналіз доходів підприємства (за видами)

Показники за даними фінансової звітності	Значення за роками						Відхилення					
	2021 р.		2022 р.		2023 р.		2022 р. від 2021 р.			2023 р. від 2022 р.		
	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питома вага, %	абс., тис. грн.	відн., %	пунктів структури	абс., тис. грн.	відн., %	пунктів структури
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	11743,9	93,17	10651	94,26	12336	95,2	-1093,1	-9,3	1,09	1685,5	15,8	0,94
2. Інші доходи	860,7	6,83	648,4	5,74	622,5	4,8	-212,3	-24,7	-1,09	-25,9	-4,0	-0,94
Разом	12604,6	100,0	11299,2	100,0	12958,8	100,0	-1305,4	-10,4	×	1659,6	14,7	×

Таблиця 2.8 – Аналіз витрат підприємства (за видами)

Показники за даними фінансової звітності	Значення за роками						Відхилення					
	2021 р.		2022 р.		2023 р.		2022 р. від 2021 р.			2023 р. від 2022 р.		
	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питома вага, %	абс., тис. грн.	відн., %	пунктів структури	абс., тис. грн.	відн., %	пунктів структури
1. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	9264,7	77,03	9662	91,26	9059	73,09	397,7	4,3	14,23	-603,4	-6,2	-18,17
2. Інші витрати	2762,5	22,97	925,2	8,74	3334,7	26,91	-1837,3	-66,5	-14,23	2409,5	260,4	18,17
Разом	12027,2	100,0	10587,6	100,0	12393,7	100,0	-1439,6	-12,0	×	1806,1	17,1	×

Аналіз фінансових результатів підприємства – це комплексна оцінка фінансового стану підприємства на основі його прибутковості, рентабельності та інших фінансових показників. Він включає в себе аналіз звіту про прибутки і збитки, що дозволяє виявити загальний прибуток, витрати і чистий прибуток. Цей аналіз допомагає зрозуміти, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси для досягнення прибутку, а також виявити фактори, що впливають на фінансові результати, що дає можливість приймати обґрунтовані управлінські рішення [41].

Аналіз утворення, структури і динаміки фінансових результатів діяльності підприємства представлений у таблиці 2.9.

Таблиця 2.9 – Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства

Показники	Значення за роками			Відхилення			
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2022 р. від 2021 р.		2023 р. від 2022 р.	
				абс., тис. грн.	відн., %	абс., тис. грн.	відн., %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	11744	10651	12336	-1093	-9,3	1686	15,8
Собівартість реалізованої продукції	9265	9662	9059	398	4,3	-603	-6,2
Валовий прибуток (збиток)	2479	988	3277	-1491	-60,1	2289	231,6
Прибуток (збиток) від операційної діяльності	2479	988	3277	-1491	-60,1	2289	231,6
Інші доходи	861	648	623	-212	-24,7	-26	-4,0
Інші витрати	2763	925	3335	-1837	-66,5	2410	260,4
Прибуток (збиток) до оподаткування	577	712	565	134	23,2	-147	-20,6
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-104	-128	-102	-24	23,3	26	-20,6
Чистий прибуток (збиток)	473	584	463	110	23,2	-120	-20,6

За результатами розрахунків можна зробити такі висновки. За період 2021-2023 рр. фінансові результати діяльності підприємства є додатними – функціонування МПП «ВДВ» є прибутковим. Так, валовий прибуток і такий, що йому дорівнює, прибуток від операційної діяльності зросли на 798 тис. грн, або на 32,2 %. Разом з тим, за рахунок впливу несприятливого співвідношення сум інших доходів і витрат, чистий прибуток підприємства скоротився, але зовсім незначно – на 10 тис. грн, або на 2,1 %. Але в цілому, факт отримання додатних фінансових

результатів заслуговує на позитивну оцінку в контексті позначення на фінансовому стані підприємства.

Рентабельність підприємства є ключовим фінансовим показником, який визначає його здатність генерувати прибуток від діяльності та ефективно використовувати ресурси. Оцінка та аналіз рентабельності допомагають визначити, наскільки прибутковим є підприємство та виявити можливі шляхи покращення фінансових результатів. Рентабельність розглядається з різних точок зору та включає кілька показників [41].

Показники рентабельності (доходності) МПП «ВДВ» представлені у таблиці 2.10.

Таблиця 2.10 – Аналіз доходності (рентабельності) підприємства (станом на кінець року)

Показники	Значення за роками, %			Відхилення, п.п.	
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2022 р. від 2021 р.	2023 р. від 2022 р.
Витратні показники					
Рентабельність продукції (товарів, робіт, послуг)	26,76	10,23	36,18	-16,53	25,95
Рентабельність операційної діяльності	26,76	10,23	36,18	-16,53	25,95
Рентабельність господарської діяльності	4,80	6,72	4,56	1,92	-2,16
Ресурсні показники					
Економічна рентабельність (рентабельність капіталу)	6,21	7,35	5,14	1,14	-2,21
Рентабельність власного капіталу	8,78	10,06	7,48	1,28	-2,58
Рентабельність залученого капіталу	21,23	27,27	16,44	6,04	-10,83
Рентабельність необоротних активів	388,69	713,74	1208,77	325,05	495,03
Рентабельність оборотних активів	6,31	7,43	5,16	1,12	-2,27
Доходні показники					
Валова рентабельність реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	21,11	9,28	26,57	-11,83	17,29
Чиста рентабельність реалізації (товарів, робіт, послуг)	4,92	6,68	4,58	1,76	-2,10
Рентабельність доходу від операційної діяльності	21,11	9,28	26,57	-11,83	17,29

За досліджуваний період значення всіх розглянутих показників рентабельності є додатними, але переважна більшість з них – не є високими, тобто підприємство повертає вартість ресурсів, що були вкладені у виробничий процес, суму понесених витрат, але у ненабагато більших розмірах. Наприклад, у 2021 р. підприємство з 1 грн собівартості продукції отримало 26,8 коп. валового прибутку, а з 1 грн усіх витрат діяльності – 4,8 коп. прибутку до оподаткування, тоді як у 2023 р. значення цих показників становили 36,2 коп. і 4,6 коп. відповідних видів прибутку. Аналогічно, у 2021 р. підприємство з 1 грн. чистого доходу від реалізації продукції мало 21,1 коп. валового прибутку і 4,9 коп. прибутку до оподаткування, тоді як у 2023 р. – 26,6 коп. і 4,6 коп. відповідних видів прибутку. За ресурсними показниками рентабельності також спостерігаються переважно низькі значення і негативна їх динаміка.

Отже, ефективність господарювання МПП «ВДВ» у цілому можна оцінити як низьку і констатувати відсутність суттєвих змін її рівня у динаміці.

Ділова активність підприємства характеризує його зусилля, спрямовані на забезпечення динамічності розвитку і досягнення поставлених цілей у різних напрямках діяльності.

Аналіз ділової активності підприємства спрямований на оцінку ефективності використання його активів для генерації доходу. Основні показники включають обіг активів, обіг дебіторської та кредиторської заборгованості, що дозволяє виявити, як швидко підприємство перетворює свої активи в продажі. Цей аналіз допомагає підприємству оцінити свою здатність управляти ресурсами, підвищити ефективність операційної діяльності і забезпечити стабільний фінансовий результат [41].

Показники ділової активності (оборотності) МПП «ВДВ» представлені у таблиці 2.11.

Таблиця 2.11 – Аналіз ділової активності підприємства (станом на кінець року)

Найменування показника	Значення за роками			Відхилення			
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2022 р. від 2021 р.		2023 р. від 2022 р.	
				абс., +/-	відн., %	абс., +/-	відн., %
Загальний коефіцієнт оборотності капіталу	1,26	1,10	1,12	-0,16	×	0,02	×
Фондовіддача необоротних активів	79,06	106,83	263,88	27,8	×	157,1	×
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	1,28	1,11	1,13	-0,17	×	0,02	×
Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	281,3	324,3	318,6	43,0	15,3	-5,70	-1,8
Коефіцієнт оборотності готової продукції і товарів	1,38	1,30	1,40	-0,08	×	0,10	×
Тривалість одного обороту готової продукції і товарів, днів	260,9	276,9	257,1	16,0	6,1	-19,8	-7,2
Коефіцієнт оборотності поточної дебіторської заборгованості	28,3	11,5	8,0	-16,9	×	-3,43	×
Тривалість одного обороту поточної дебіторської заборгованості, днів	12,7	31,4	44,8	18,7	147,2	13,4	42,7
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,79	1,51	1,63	-0,28	×	0,12	×
Тривалість одного обороту власного капіталу, днів	201,1	238,4	220,9	37,3	18,5	-17,5	-7,3
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	4,88	4,21	2,82	-0,67	×	-1,39	×
Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості, днів	73,8	85,5	127,7	11,7	15,9	42,2	49,4

Так, значення всіх коефіцієнтів оборотності є значно низькими, відтак, дуже довгою є тривалість одного обороту відповідних активів, до того ж вони мають негативну тенденцію динаміки. Так, за період 2021-2023 рр. загальний коефіцієнт оборотності капіталу підприємства, що відображає ефективність використання всіх наявних у нього ресурсів незалежно від джерел їхнього формування, скоротився з на 0,14 пункту: у 2021 р. повний цикл виробництва й обігу здійснювався 1,26 разу на рік, а 2023 р. – лише 1,10 разу. Далі, значення коефіцієнту оборотності оборотних активів знизилось на 0,15 пункту (з 1,28 до 1,13), поточної дебіторської заборгованості – на 20,3 пункту (з 28,3 до 8,0), власного капіталу – на 0,16 пункту (з

1,79 до 1,63), кредиторської заборгованості – на 2,06 пункту (з 4,88 до 2,82), готової продукції – збільшилось на 0,02 пункту (з 1,38 до 1,40). Єдиним коефіцієнтом, що має високі значення і позитивну їх динаміку є фондвіддача (коефіцієнт обертання необоротних активів), але зважаючи на дуже малу питому вагу цих активів у майні підприємства, цей показник є малоінформативним для аналізу. Також зазначимо, що перевищення коефіцієнту обертання поточної дебіторської заборгованості над коефіцієнтом обертання кредиторської заборгованості характеризує те, що умови кредитування, якими підприємство користується у інших підприємств, є кращими, ніж умови кредитування, які воно надає іншим підприємствам.

Відповідно, динаміка до скорочення значень розрахованих коефіцієнтів свідчить про уповільнення оборотності відповідних ресурсів і зниження загального рівня ділової активності підприємства, що є негативною аспектом у в контексті впливу на його фінансовий стан.

2.2 Формування обліково-аналітичної інформації для складання форм фінансової звітності МПП «ВДВ»

Для забезпечення повноти, правдивості і неупередженості інформації про стан активів, зобов'язань і капіталу та результати діяльності підприємства головний бухгалтер повинен організувати і виконати завершальні роботи перед складанням фінансової звітності. Обсяг цих робіт залежить від періоду, за який складається звітність. Найбільш широкий обсяг цих робіт проводиться перед складанням річного фінансового звіту. Послідовність цих робіт така:

- вивчення працівниками бухгалтерій нових нормативно-правових документів, змін і доповнень до чинних Законів і нормативних документів, що стосуються змісту, структури і порядку складання та подання звітності;

- підготовка головним бухгалтером наказу по підприємству про інвентаризацію товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів та розрахунків, визначення складу робочих інвентаризаційних комісій, строків проведення і

визначення результатів інвентаризацій з відображенням на рахунках бухгалтерського обліку [42].

Формування обліково-аналітичної інформації для формування показників фінансової звітності є важливим процесом для будь-якого підприємства. Цей процес включає в себе збір, аналіз та обробку різноманітної фінансової інформації, яка потім використовується для складання фінансових звітів. Показники фінансової звітності, такі як чистий прибуток, оборотність активів, рентабельність тощо, відображають фінансовий стан компанії і дозволяють стороннім користувачам отримувати об'єктивну картину про її діяльність.

Показники фінансової звітності малих підприємств зазвичай дають можливість розрахувати такі важливі показники, як чистий прибуток, витрати, оборотність активів, рентабельність, ліквідність та інші. Для малих підприємств особливо важливо правильно визначити ці показники, оскільки вони можуть впливати на прийняття стратегічних рішень та покращення фінансового стану підприємства. Важливо також враховувати специфіку діяльності малого підприємства при формуванні цих показників.

Як і фінансовий звіт малого підприємства, так і фінансовий звіт мікропідприємства має у своєму складі Баланс та Звіт про фінансові результати. Однак існує суттєва різниця у кількості статей, що наводяться у цих формах та ступені їх агрегації (рис.2.1).

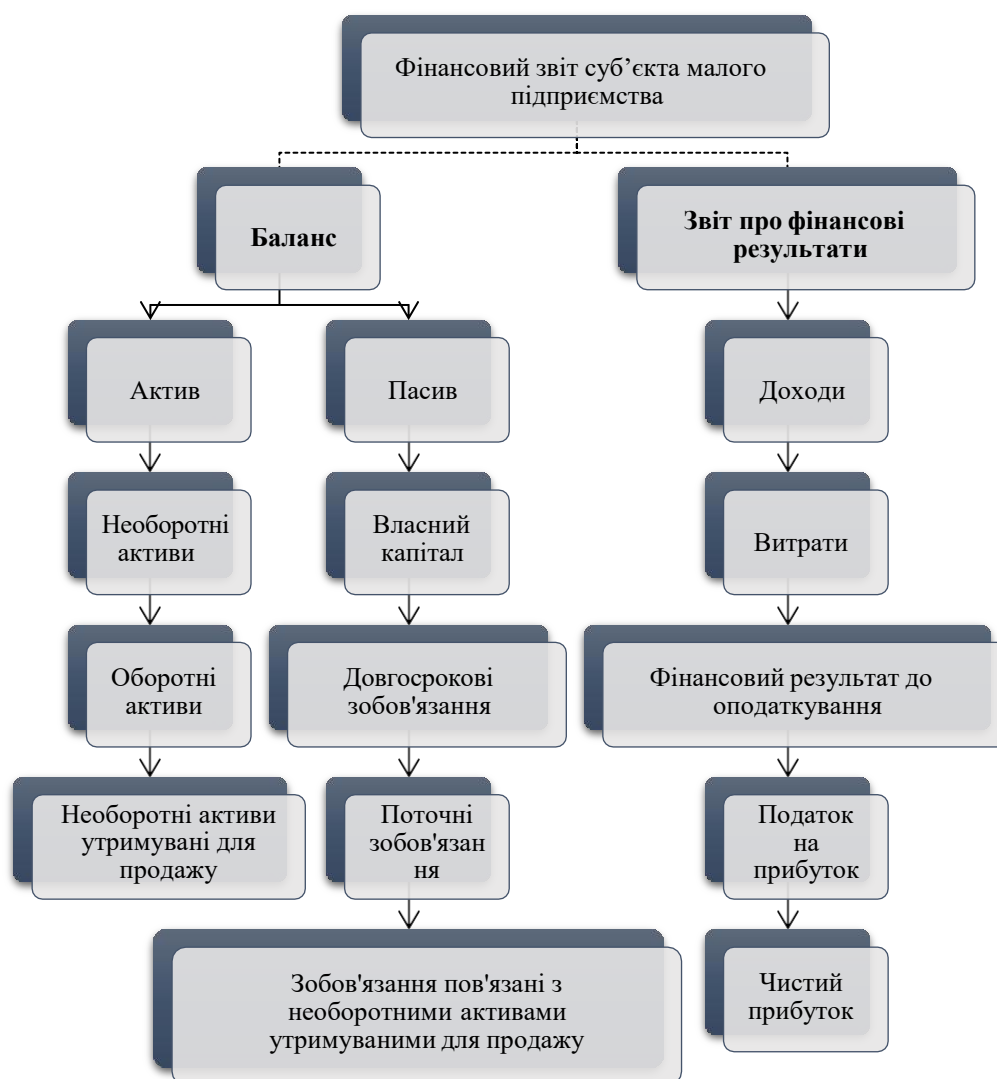

Рисунок 2.1 - Структура фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва

Умовно процес підготовки і складання звітності можна поділити на декілька етапів: підготовчий; основний – складання звітності; заключний - затвердження та підписання фінансової звітності. Перший крок – підготовчий, який передбачає ознайомлення бухгалтера зі змінами і доповненнями до чинних законодавчо - нормативних актів, які мають відношення до змісту, структури і порядку складання та подання звітності. Інвентаризації та визначення її результатів, відображення її на рахунках обліку теж є складовою цього етапу. У разі із змінами у законах та нормативних документах, що вводяться в дію не з дати їх затвердження бухгалтер повинен провести уточнення показників форм звітності. Якщо є структурні зміни на підприємстві, їх теж слід взяти до уваги при складанні звітності. Бухгалтер під час

підготовчого етапу повинен провести уцінку активів, якщо їх чиста вартість реалізації менша за первісну та віднесення її на витрати підприємства; здійснити перевірку і закрити рахунки аналітичного обліку та скласти оборотні відомості за ними. Це забезпечить достовірність даних, що є основною вимогою при заповненні форм звітності. Цей етап закінчується формуванням оборотно-сальдової відомості за даними синтетичних рахунків та її перевірка на співпадіння загальних сум оборотів та сальдо по дебету і кредиту.

Наступний етап - це безпосередньо заповнення фінансової звітності малого підприємства у складі Балансу (форма №1-м) та Звіт про фінансові результати (форма №2-м) та здійснення перевірки узгодженості складу показників Балансу (форма №1-м) та Звіту про фінансові результати (форма №2-м) за відповідною методикою узгодженості показників звітності. Фінансову звітність малого підприємства затверджує та підписує керівник і бухгалтер.

Мікропідприємства проводять такі ж процедури перед та під час складання звітності.

Баланс - це, безумовно, один з найважливіших звітів фінансової звітності, оскільки він надає інформацію про фінансовий стан підприємства на конкретну дату. Важливо аналізувати цей звіт, щоб отримати уявлення про те, як ефективно використовуються активи, які зобов'язання має підприємство та як розподіляється власний капітал. Метою складання цієї форми звітності є надання стейкхолдерам та іншим різним користувачам «повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан» [29].

Форма звіту має заголовок та основну частину. У заголовку Балансу МПП «ВДВ» вказує назву підприємства, організаційно-правову форму та місцезнаходження; коди ЄДРПОУ, КАТОТТГ, КОПФГ, КВЕД та іншу інформацію, яка забезпечує користувачів даним про підприємство.

«Баланс малого підприємства складається в тисячах гривень з одним десятковим знаком Елементами балансу є: активи; зобов'язання; власний капітал. Підсумок активів балансу повинен дорівнювати сумі зобов'язань та власного капіталу, що пояснюється балансовою рівністю на підприємстві» [29]. МПП «ВДВ» є

мікропідприємством, тому є різниця між формами балансу для малих і мікропідприємств (табл.2.12.). У таблиці 2.12 наочно видно різницю між цими балансами.

Таблиця 2.12 - Зміст та структура активу балансу суб'єктів малого підприємництва відповідно до НП(С)БО 25

Фінансова звітність малого підприємства	Фінансова звітність мікропідприємства
Необоротні активи	
Нематеріальні активи	Основні засоби
Основні засоби	
Незавершені капітальні інвестиції	
Довгострокові біологічні активи	
Довгострокові фінансові інвестиції	Інші необоротні активи
Інші необоротні активи	
Оборотні активи	
Запаси	Запаси
Поточні біологічні активи	Поточна дебіторська заборгованість
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	
Дебіторська заборгованість за розрахунками: з бюджетом	
у тому числі з податку на прибуток	
Інша поточна дебіторська заборгованість	
Гроші та їх еквіваленти	Гроші та їх еквіваленти
Поточні фінансові інвестиції	Інші оборотні активи
Витрати майбутніх періодів	
Інші оборотні активи	
Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	—

У таблиці 2.13 представлений аналіз пасиву балансу, який надає інформацію про джерела фінансування підприємства, такі як кредити, зобов'язання перед постачальниками та зобов'язання перед власниками.

Таблиця 2.13 - Зміст та структура пасиву балансу суб'єктів малого підприємництва відповідно до НП(С)БО 25

Фінансова звітність малого підприємства	Фінансова звітність мікропідприємства
Власний капітал	
Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал
Додатковий капітал	
Резервний капітал	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)
Неоплачений капітал	Неоплачений капітал
Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	
Поточні зобов'язання	
Короткострокові кредити банків	Короткострокові кредити банків
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями
товари, роботи, послуги	товари, роботи, послуги
розрахунками з бюджетом	розрахунками з бюджетом
у тому числі з податку на прибуток	—
розрахунками зі страхування	розрахунками зі страхування
розрахунками з оплати праці	розрахунками з оплати праці
Доходи майбутніх періодів	—
Інші поточні зобов'язання	Інші поточні зобов'язання
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	—

Використовуючи дані Балансу МПП «ВДВ» нами був здійснений детальний аналіз фінансового стану, представлений у п.2.1 цієї роботи.

Для представлення фінансових результатів діяльності підприємства протягом певного періоду МПП «ВДВ» використовує форму 2 - мс «Звіт про фінансові результати», структура якого представлена в таблиці 2.14

Таблиця 2.14 - Зміст та структура Звіту про фінансові результати суб'єктів малого підприємництва відповідно до НП(С)БО 25

Фінансова звітність малого підприємства	Фінансова звітність мікропідприємства
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	
Інші операційні доходи	Інші доходи
Інші доходи	
Разом доходи	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	
Інші операційні витрати	Інші витрати
Інші витрати	

Разом витрати	
Фінансовий результат до оподаткування	
Податок на прибуток	
–	Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування
Чистий прибуток (збиток)	

Форму 2-мс ми використали в попередньому питанні цієї роботи для аналізу фінансової продуктивності підприємства і зробили висновки про його прибутковість, ефективність управління витратами та доходами, а також оцінили фінансову стійкість МПП «ВДВ».

Інформаційне забезпечення при складанні звітності малими підприємствами є надзвичайно важливим процесом, оскільки від цього залежить правильність та достовірність фінансової звітності.

Фінансова звітність формується на основі низки первинних документів, як паперових так і електронних, які підтверджують факт здійснення операцій, що мали місце на підприємстві (рис. 2.2).

Рисунок 2.2 - Основні типи первинних документів МПП «ВДВ»

МПП «ВДВ» застосовує журнально-ордерну форму обліку. Журнально-

ордерна форма обліку - це один з методів бухгалтерського обліку, який використовується для реєстрації фінансових операцій у журналах та ордерах. У цій формі обліку кожна фінансова операція фіксується у спеціальному журналі за певною схемою, а потім реєструється в ордерах для подальшого збалансування облікових даних. Таким чином, журнально-ордерна форма обліку дозволяє створити систематизований запис фінансових подій і контролювати їх в обліковій системі підприємства (рис.2.3).

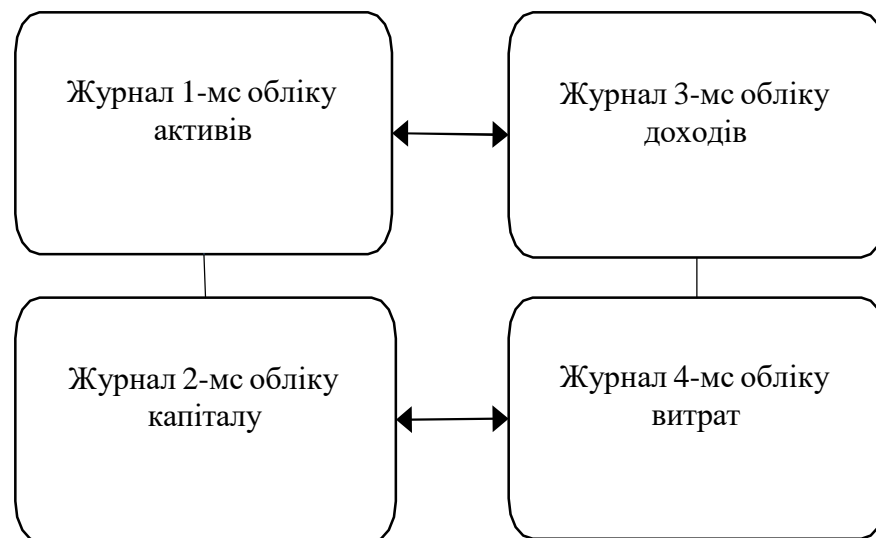

Рисунок 2.3 - Журнали обліку господарських операцій малих підприємств

До журналів можна використовувати відомості, які допомагають у веденні аналітичного обліку на підприємстві. Всі записи в облікових реєстрах виконуються на підставі первинних документів, які підтверджують факт виникнення фінансової операції. Це дуже важливо для забезпечення достовірності та точності фінансової звітності підприємства.

Рисунок 2.4 - Відомості обліку господарських операцій

Облікова інформація про активи, зобов'язання та власний капітал суб'єкта малого підприємства накопичується на рахунках бухгалтерського обліку методом подвійного запису і знаходить своє відображення у фінансовій звітності. У таблиці 2.15 представлена методика формування показників форми № 1-мс Баланс на кінець 2023 р. МПП «ВДВ» за кожною статтею із зазначенням сальдо рахунків.

Таблиця 2.15 - Показники активу форми № 1-мс Баланс МПП «ВДВ», на кінець 2023р.

Актив	Код рядка	Методика формування показника	Сума, тис.грн
I. Необоротні активи			
Основні засоби:	1010	Рядок 1011-рядок 1012	23,9
первісна вартість	1011	Дебет 10 «Основні засоби»	857,2

знос	1012	Кредит 13 «Знос необоротних активів»	833,3
Усього за розділом I	1095	Рядок 1005 + 1010 + 1020 + 1030 + 1090	23,9
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	Дебет 20 «Виробничі запаси»	9512,2
Поточна дебіторська заборгованість	1155	Дебет 37 «Розрахунки з різними дебіторами» (заборгованість дебіторів, яка не включена до інших статей дебіторської заборгованості)	1670,7
Гроші та їх еквіваленти	1165	Дебет 30 «Готівка» Дебет 31 «Рахунки в банках»	555,0
Усього за розділом II	1195	Рядок 1100 + 1110 + 1155 +	11737,9
Баланс	1300	Рядок 1095+ 1195	11761,8

Формування показників Пасиву Балансу представлено в таблиці 2.16.

Таблиця 2.16 - Формування показників пасиву форми № 1-мс Баланс МПП «ВДВ», на кінець 2023р.

Пасив	Код рядка	Методика формування показника	Сума, тис.грн
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	Кредит 40 «Власний капітал»	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	Кредит 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»	7784,5
Усього за розділом I	1495	Рядок 1400 ± 1420	7784,5
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	Кредит 68 «Розрахунки за іншими операціями» (розрахунки за короткостроковими кредитами)	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	Кредит 68 «Розрахунки за іншими операціями» (суми зобов'язань, які утворилися як довгострокові, але з дати балансу підлягають погашенню протягом 12 місяців)	
товари, роботи, послуги	1615	Кредит 68 «Розрахунки за іншими операціями» (сума заборгованості постачальникам та підрядникам)	3502,5
розрахунками з бюджетом	1620	Кредит 68 «Розрахунки за іншими операціями» (заборгованість підприємства з усіх видів платежів до бюджету)	255,1
Інші поточні зобов'язання	1690	Кредит 68 «Розрахунки за іншими операціями» (суми зобов'язань, які не включені в інші рядки) Кредит 644 «Податковий кредит»	219,7
Усього за розділом III	1695	Рядок 1600 + 1610 + 1615 + 1620 + 1690	3977,3
Баланс	1900	Рядок 1495 + 1695	11761,8

Звіт про фінансові результати (форма № 2-мс) розподілений на дохідну і видаткову частину та виділяє окремим рядком безпосередньо фінансовий результат діяльності МП (прибуток або збиток).

Розглянемо порядок формування показників Звіту про фінансові результати у таблиці 2.17.

Таблиця 2.17 - Формування показників форми № 2-м Звіту про фінансові результати МПП «ВДВ», 2023р.

Назва рядка	Код рядка	Методика формування показника	2023 р.
Фінансові результати			
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	Кредитовий оборот 70 «Доходи від реалізації» Дебет 70 «Доходи від реалізації» Кредит 79 «Фінансові результати»	12336,3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	Дебетовий оборот 90 «Собівартість реалізації» Дебет 79 «Фінансові результати» Кредит 90 «Собівартість реалізації»	9059,0
Інші доходи	2160	Кредитовий оборот 71 «Інші доходи» Дебет 71 «Інші доходи» Кредит 79 «Фінансові результати»	622,5
Інші витрати	2165	Дебетовий оборот 96 «Інші витрати» (витрати на сплату відсотків та інші витрати підприємства; витрати від участі в капіталі; собівартість реалізації фінансових інвестицій; витрати від неопераційних курсових різниць тощо) Дебет 79 «Фінансові результати» Кредит 96 «Інші витрати»	3334,7
Разом доходи	2280	Підсумок (2000+2160)	12958,8
Разом витрати	2285	Підсумок (2050+2165)	12393,7
Фінансовий результат до оподаткування	2290	Відображається різниця між чистими доходами та витратами підприємства (2280-2285)	565,1
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	Дебетовий оборот 96 «Інші витрати» (сума податку на прибуток за звітний період) Дебет 79 «Фінансові результати» Кредит 98 «Інші витрати»	101,7
Чистий прибуток (збиток)	2350	Дебет 79 «Фінансові результати» Кредит 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» (2290 - 2300 - (+) 2310)	463,40

2.3 Аудит показників фінансової звітності малого підприємства

Аудит фінансової звітності - це процес, який передбачає вивчення та перевірку фінансової документації підприємства для забезпечення її точності та відповідності діючим законам і нормативним актам і здійснюється незалежними аудиторами. Він допомагає забезпечити впевненість зацікавлених сторін у тому, що представлена фінансова інформація є достовірною та прозорою. Малі підприємства не підлягають

обов'язковому аудиту, однак, враховуючи несприятливі умови для ведення бізнесу, як то пандемія корона вірусу, військовий стан у керівників підприємств можуть виникати питання, відповідь на які можна отримати залучивши незалежних фахівців – аудиторів. Аудит може бути добровільним або обов'язковим. Загалом, аудит фінансової звітності компанії є добровільним, якщо цього не вимагає законодавство або нормативні акти. Багато підприємств вирішують пройти аудит добровільно, щоб забезпечити впевненість інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін у точності та достовірності своєї фінансової інформації. Основні завдання аудиту фінансової звітності представлені в таблиці 2.18.

Таблиця 2.18 - Основні завдання аудиту фінансової звітності

Завдання аудиту фінансової звітності	
Перевірити чи відображено фінансову інформацію вірно та чи відповідає вона принципам обліку та фінансової звітності.	Перевірити фактичну наявність активів, зобов'язань і капіталу, що відображені у фінансовій звітності.
Ознайомитись із системою господарювання і управління.	Перевірити належність відображених у звітності активів, зобов'язань і капіталу (кому вони належать).
Оцінити надійність системи внутрішнього контролю.	Упевнитись у відповідності показників фінансової звітності.
Встановити відповідність діяльності підприємства і ведення бухгалтерського обліку чинному законодавству.	Перевірити правильність ведення бухгалтерських записів та їх відповідність звітному періоду.
Оцінити систему внутрішнього контролю	З'ясувати ефективність системи бухгалтерського обліку.
Проконтролювати правильність здійснення основних господарських процесів (постачання, виробництво, збут).	Перевірити постійність дотримання облікової політики суб'єктом господарювання.
Проконтролювати правильність ведення поточного бухгалтерського обліку і повноту відображення інформації в облікових регістрах.	Скласти аудиторський звіт, в якому висловити думку аудитора щодо достовірності фінансової звітності. В звіті можуть бути надані рекомендації щодо поліпшення системи контролю та звітності.

Мета аудитора – планування аудиту так, щоб його можна було виконати ефективно. Процес планування аудиту включає кілька ключових кроків, яких дотримуються аудитори для забезпечення ефективного та результативного аудиту. Ці кроки зазвичай включають:

- розуміння клієнта та його бізнес-середовища. Аудитори повинні отримати

повне уявлення про галузь, операції та систему внутрішнього контролю клієнта, щоб оцінити потенційні ризики та відповідно адаптувати свій підхід до аудиту;

- визначення цілей аудиту. Аудитори повинні встановити чіткі цілі аудиту на основі свого розуміння бізнесу клієнта та його ризиків. Ці цілі допомагають керувати процесом аудиту та гарантують, що аудит проводиться відповідно до регуляторних вимог;

- оцінка ризиків. Аудитори повинні ідентифікувати та оцінювати ризики суттєвих викривлень у фінансовій звітності. Це передбачає оцінку ефективності системи внутрішнього контролю клієнта, розуміння характеру операцій клієнта та врахування зовнішніх факторів, які можуть вплинути на фінансову звітність;

- розробка плану аудиту: На основі виявлених ризиків та цілей аудиту аудиторі розробляють детальний план аудиту, в якому визначають обсяг аудиту, аудиторські процедури, які необхідно виконати, та ресурси, необхідні для завершення аудиту;

- комунікація з керівництвом та аудиторською групою. Ефективна комунікація має важливе значення протягом усього процесу планування аудиту. Аудитори повинні обговорити свої висновки та запропонований підхід до аудиту з керівництвом та координувати свої дії з аудиторською групою, щоб переконатися, що забезпечити ефективне та результативне проведення аудиту.

Загалом, процес планування аудиту має вирішальне значення для забезпечення чіткого розуміння аудиторами бізнесу та ризиків клієнта, а також для розробки стратегічного підходу до проведення аудиту відповідно до професійних стандартів.

Для малих економічних суб'єктів характерний ряд специфічних особливостей, які впливають на порядок проведення аудиту таких суб'єктів. Лагодієнко Н. В., Белінська К. В. вказали на «важливість критеріїв під час здійснення аналітичних процедур у ході аудиторської перевірки: мета застосування аналітичної процедури; інформація до якої вона застосовується; вид процедури та інструментарій її виконання; узагальнення результатів» [43]. Ці особливості пов'язані з наступним :

«– відсутність або обмеження поділу повноважень співробітників, відповідальних за ведення обліку та підготовку звітності;

– переважний вплив єдиноначального власника і (або) керівника на всі боки діяльності такого економічного суб'єкта» [43].

Автори відзначили наступні «особливості малих економічних суб'єктів полягають в тому, що:

– через можливість вести облікові записи нерегулярно і без дотримання формальних вимог, відбивається невірний стан справ, а це підвищує ризик викривлення бухгалтерської звітності;

– часто керівники помилково припускають, що в ході аудиту, аудиторська організація додатково виправить допущені помилки, підготує бухгалтерську звітність та відновить облік;

– через меншу кількість облікових працівників неможливо забезпечити належний поділ їх повноважень і відповідальності;

– можлива ситуація, коли співробітники, що ведуть бухгалтерський облік, одночасно мають доступ до активів економічного суб'єкта, які легко можуть бути реалізовані, вилучені або приховані;

– якщо малий економічний суб'єкт здійснює велику кількість операцій готівковим способом, то можлива ситуація, коли витрати завищуються, а виручка не фіксується або знижується;

– при обмеженому числі співробітників, які ведуть бухгалтерський облік, неможливі регулярні взаємні звірки облікових даних, що підвищує ризик спотворень бухгалтерської звітності й виникнення помилок;

– у малих економічних суб'єктів додатковий ризик засобів контролю виникає в області використання систем комп'ютерної обробки даних. Якщо в економічному суб'єкті застосовується один комп'ютер зі спрощеною програмою обліку, в одного бухгалтера або обмеженого числа облікових працівників з'являється можливість вводити неузгоджені дані в систему обліку, довільним чином змінювати бази даних і програмну оболонку, проводити операції, які не отримали затвердження або схвалення в установленому порядку, вносити в

систему операції «заднім числом»» [43].

Під час проведення аудиту малих підприємств, що мають спрощену систему оподаткування, аудитори повинні розглянути:

«– обґрунтованість застосування суб'єктом малого підприємництва спрощеної системи оподаткування, виходячи з нормативних критеріїв, за якими суб'єкти малого підприємництва підпадають під дію такої системи;

– дотримання суб'єктом малого підприємництва порядку зображення господарських операцій у книзі обліку доходів і витрат;

– правильність обчислення зроблених витрат і валової виручки» [43].

Аудитори повинні перевірити систему внутрішнього контролю малого підприємства для забезпечення його надійності та ефективності. Система внутрішнього контролю малого підприємства повинна бути ефективною, тобто такою, яка запобігає шахрайству, помилкам та збиткам. Малі підприємства можуть використовувати різні методи, такі як внутрішні аудити, розподіл обов'язків та контроль за доступом до фінансової інформації. Також важливо регулярно переглядати та оновлювати цю систему, щоб вона залишалася ефективною у змінюючомуся бізнес-середовищі.

Процес проведення аудиторської перевірки фінансової звітності має свою послідовність. Дану послідовність можна представити у вигляді порядку здійснення аудиторських процедур, представлену на рисунку 2.5.

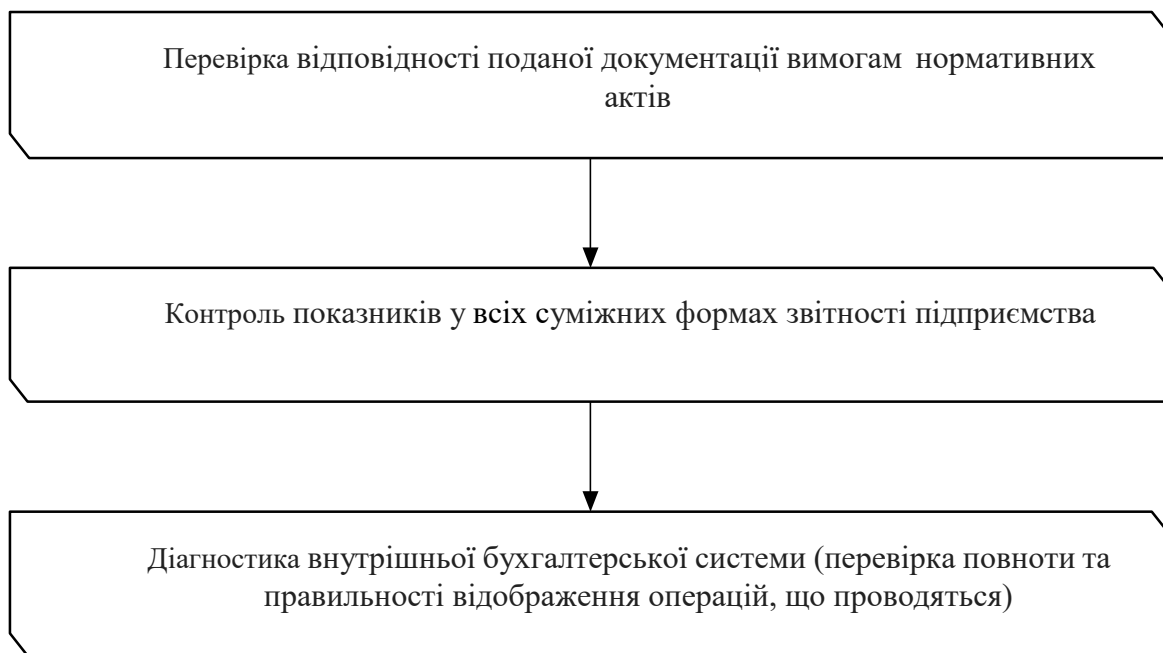

Рисунок 2.5 - Послідовність здійснення аудиторських процедур

Загалом план аудиту малих підприємств можна зобразити наступним чином.

(рис.2.6).

Рисунок 2.6 - План аудиту

У відповідності до плану аудиту починається процес аудиту, під час аудиту дозволяється коректувати план. Програма аудиту може мати наступний вигляд (табл.2.19)

Таблиця 2.19 - Програма аудиторської перевірки Звіту про фінансові результати

Етап	Задачі аудиту	Дата	Процедури аудиторської перевірки	Аудиторські докази
1. Підготовчий	Загальне ознайомлення з СМП, оцінка системи бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю	03.10.2024	Перегляд матеріалів попередніх перевірок, узгодження плану перевірки з керівником СМП, попереднє ознайомлення з фінансовою звітністю та статутом підприємства, складання плану аудиторської перевірки фінансових результатів	Фінансовий звіт СМП, статут підприємства
2. Перевірка	Перевірка відповідності бухгалтерського обліку діючому законодавству, з'ясування правильності відображення аналітичних і синтетичних регістрах обліку інформації щодо доходів, витрат, фінансових результатів та перевірка фінансової звітності.	04.10.2024	Перевірка даних синтетичного обліку, визначення та вивчення документів, які підтверджують правильність та правомірність віднесення відображення сум за відповідні синтетичними рахунками	Статті звіту про фінансові результати, Головна книга, реєстри щодо обліку доходів і витрат
		06.10.2024	Перевірка аналітичних відомостей щодо доходів від реалізації продукції, вивчення документів відділу збуту, перевірка даних щодо обліку готової продукції та її реалізації	Договори, відомості відвантаження продукції, податкові накладні, рахунки-фактури
		10.10.2024	Перевірка документів, які підтверджують одержання іншого операційного доходу	Виписки банку, касові ордери
		12.10.2024	Перевірка документів щодо реалізації необоротних активів	Виписки банку, накладні
		14.10.2024	Перевірка калькулювання собівартості продукції, вивчення документів, що підтверджують правильність розподілу та віднесення відповідних витрат на собівартість продукції, перевірка розподілу суми загальновиробничих витрат, проведення загального та детального економічного аналізу собівартості продукції	Відомість калькулювання собівартості продукції, накладні на відпустку матеріалів, рахунка фактури
		18.10.2024	Перевірка інформації щодо адміністративних витрат, вивчення	Квитанції за поштово-

			документів, що підтверджують правильність віднесення відповідних витрат до складу адміністративних витрат, а також перевірка правильності списання цих витрат на фінансовий результат	телеграфні та інші послуги, авансові звіти
		20.10.2024	Вивчення порядку формування і розподілу витрат на збут та інших витрат підприємства, проведення перевірки облікових документів, які підтверджують правильність віднесення відповідних витрат на до складу витрат на збут та інших витрат, а також перевірка списання цих витрат на фінансовий результат	Виписки банку, інші платіжні документи, договори по маркетингових послугах
		21.10.2024	Вивчення процесу виявлення фінансового результату СМП, повна перевірка форм фінансової звітності та документів щодо розрахунку фінансового результату, остаточна перевірка інформації синтетичних облікових реєстрів підприємства	Баланс, звіт про фінансові результати
3. Заключний	Складання підставі результатів перевірки аудиторського висновку і пояснювальної записки	на 24.10.2024	Підведення підсумків аудиторської перевірки, систематизація робочих документів і записів, які були складені під час перевірки, розробка заходів та відповідних рекомендацій щодо усунення знайдених порушень, складання аудиторського висновку і пояснювальної записки	Робочі документи та записи аудиторів

Аудиторські докази при аудиті малих підприємств можуть включати різноманітні форми підтвердження фінансової звітності. Це може включати фізичний огляд активів та обов'язків, документальні підтвердження операцій, письмові підтвердження від сторонніх учасників, аналіз фінансових показників та багато іншого. Ключовою метою аудиторських доказів є підтвердження достовірності та правильності фінансової звітності малого підприємства.

Робочі документи аудитора під час аудиту малих підприємств можуть включати:

- плани аудиту: це включає в себе розклад та стратегію аудиту, визначення обсягу та характеру робіт, ідентифікацію ризиків та встановлення аудиторських цілей;

- робочі папери: це документи, що фіксують результати аудиторських перевірок, аналізів, тестувань та інших аудиторських процедур, які виконані під час аудиту;
- аналіз фінансової звітності: включає в себе вивчення фінансових та інших даних підприємства для встановлення дотримання нормативних вимог та виявлення можливих ризиків та проблем;
- звіти аудитора: остаточні документи, в яких аудитор висловлює свою думку щодо достовірності фінансової звітності підприємства.

Виявлені помилки та порушення в документах можуть бути джерелом цінної інформації для управління та покращення бізнес-процесів малого підприємства.

Проаналізувавши фінансову звітність (табл.2.15-2.17), а також аналіз фінансового стану (табл.2.9-2.11) ми дійшли до висновку, що фінансовий стан МПП «ВДВ» можна оцінити як задовільний, підприємство слід охарактеризувати як недостатньо фінансово стійке, зважаючи на певні негативні прояви за окремими аспектами і відсутність явних тенденцій і передумов для покращення ситуації у найближчій перспективі.

Офіційним документом, який складається за результатами проведеного аудиту є аудиторського висновку. Оформлення аудиторського висновку відбувається відповідно до вимог відповідних стандартів аудиту та регуляторних вимог.

Висновки до другого розділу

Аналіз показників фінансової звітності показав, що фінансовий стан МПП «ВДВ» є задовільним, можна говорити про фінансову незалежність від зовнішніх кредиторів та інвесторів. Можна говорити також про зниження ліквідності за період з 2021 по 2023 р.р. Динаміка абсолютної величини як загальних доходів, так і загальних витрат є позитивною, їх співвідношення є таким, що забезпечує підприємству як фінансовий результат чистий прибуток. відносний рівень прибутковості (рентабельність) діяльності є низьким, та в динаміці не

спостерігається суттєвих змін за різними розрізами ефективності господарювання. Показники ділової активності, які є дуже низькими.

У другому розділі також розглянутий процес формування обліково-аналітичної інформації для складання форм фінансової звітності МПП «ВДВ». Доведено, що цей процес передбачає збір, реєстрацію, класифікацію, узагальнення та інтерпретацію фінансових даних. Ця інформація має вирішальне значення для точного відображення фінансового стану та результатів діяльності організації у фінансових звітах. Для малих та мікропідприємств вона включає такі деталі, як баланс, звіти про фінансові результати. Належна підготовка цієї інформації забезпечує прозорість і відповідність стандартам і правилам бухгалтерського обліку.

Доведено, що аудит показників фінансової звітності малого підприємства допомагає забезпечити достовірність та надійність фінансової інформації, що подається. Аудиторський аналіз може допомогти у виявленні можливих ризиків та помилок у звітності, а також удосконалити контрольні процедури та допомагає в комплексному оцінюванні фінансового стану підприємства.

3 НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТА ПРОЦЕСУ АУДИТУ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ

3.1 Удосконалення методики складання фінансової звітності малих підприємств

Удосконалення фінансової звітності для малих підприємств є критично важливим процесом, оскільки це допомагає підприємствам збирати, аналізувати та представляти інформацію про свою фінансову діяльність. Посилення контролю за витратами, прозорість у фінансовій звітності та вдосконалення процесів фінансового звітування допомагають підприємствам приймати кращі стратегічні рішення, залучати інвесторів та уникати правових проблем.

Проблемами удосконалення фінансової звітності переймалась значна кількість науковців, оскільки, саме на підставі показників фінансової звітності є можливість у зацікавлених осіб приймати рішення про стан та перспективи діяльності будь-якого підприємства. Варто відзначити вклад у пошук вирішення питань щодо удосконалення фінансової звітності роботи В. Є. Власюка, А. О. Синюк, А. Т. Підгірний, які запропонували «упровадження інтегрованої звітності на підприємствах, що дозволить оцінити як фінансові, так і нефінансові індикатори та зможе запобігти викривленню чи асиметрії фінансової звітності підприємств» [44]. Використавши у своїй роботі методику М. Д. Беніша для аналізу фінансової звітності деяких підприємств, вони дійшли до висновку, що звітність може мати недостовірності чи викривлення у фінансовій звітності. Вони зробили наступні висновки: «Аналіз ризику недостовірності чи асиметрії фінансової інформації за даними звітності підприємств галузі машинобудування дозволив виявити певні ознаки облікових викривлень та маніпулювань. Окрім цього, в ході аналізу було визначено певні переваги і недоліки системи фінансових індикаторів М. Д. Беніша та її складових. Основним недоліком цієї системи можливо вважати те, що не кожен користувач публічної відкритої звітності підприємств зможе за допомогою цих показників визначити, чи є ознаки маніпулювання даними звітності, чи ні. Це

пов'язано з тим, що деякі користувачі (наприклад, потенційні інвестори) можуть не мати спеціальних знань для аналізу даних звітності (знань щодо економічної сутності показників, методики обліку та відображення у звітності). У зв'язку з цим виникає необхідність у розробці та запровадженні методів візуалізації результатів оцінки ризику фінансового викривлення для того, щоб користувачі звітності мали змогу швидко та легко визначити наявність ризику можливого фінансового шахрайства та сфери, за якими може здійснюватись маніпулювання даними звітів. Для вирішення цієї проблеми було запропоновано застосування підходу візуалізації результатів оцінки ризику фінансового шахрайства за допомогою інструментів інфографіки» [44].

Позняковська Н. М. та Демчук М. С. «розглянули підходи до фінансової звітності малих підприємств на світовому і національному рівнях. Надано рекомендації використання в Україні Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) для малих і середніх підприємств. Вказано особливості розкриття фінансової інформації у звітності суб'єктів малого бізнесу країн ЄС. Для покращення якісних характеристик фінансової звітності малих підприємств пропонуються зміни до їх структури та складу» [45]. Вони зазначили, що «методологія формування статей фінансових звітів підприємств європейських країн та в Україні суттєво відрізняється. Це стосується застосування принципів підготовки фінансових звітів, визнання і оцінки таких їх основних елементів, як активів, зобов'язань, капіталу, доходів і витрат» [45]. Позняковська Н. М. та Демчук М. С. запропонували «для покращення якісних характеристик та інформативності фінансової звітності рекомендуємо надавати примітки у складі фінансової звітності малих підприємств. Необхідно визначити у примітках статті, які є обов'язковими для всіх суб'єктів, та такі, які можуть варіюватись залежно від специфіки та обсягів діяльності підприємства. Слід відображати додаткові статті, якщо інформація є суттєвою» [45].

Хоча Н. В. надала «рекомендацій щодо вдосконалення форм фінансової звітності малих підприємств (МП) як завершального елементу спрощеної системи обліку через визначення її доречного складу та структури для задоволення

інформаційних потреб зовнішніх і внутрішніх користувачів. Для покращення якісних характеристик фінансової звітності МП пропонуються такі зміни до їх структури та складу: ввести перелік основних і додаткових статей форм фінансової звітності МП, базуючись на нормах П(С)БО 25, НП(С)БО 1 та професійному судженні керівництва суб'єкта малого підприємництва (СМП); розрахунки за авансами виданими та одержаними включити до переліку обов'язкових статей балансу Форми № 1-м і відображати їх окремо від іншої дебіторської чи кредиторської заборгованостей; доповнити звіт про фінансові результати Форми № 2-м розділом II. "Витрати за економічними елементами", що визначатиметься таксономією фінансової звітності; складати "Звіт про рух грошових коштів" за прямим або непрямим методом за бажанням керівництва МП як форму управлінської звітності. Перспективами подальших досліджень є розробка форм облікових реєстрів, призначених систематизувати інформацію про діяльність СМП для складання фінансової звітності з урахуванням рекомендацій щодо покращення її якісних характеристик» [46].

«Концептуальні засади аналізу фінансової звітності малих підприємств та виизначили напрямки удосконалення методики проведення аналітичної оцінки фінансової звітності» [47] у своїй роботі розглянули Собченко (Кінева) Т. С., Соскіда Ю. М.. Автори у роботі вказали, що для оцінки показників фінансової звітності найкраще використовувати експрес-аналіз і робити поглиблений аналіз фінансового стану.

«Найдієвішим методом удосконалення фінансової звітності малих підприємств є їх перехід на Міжнародні стандарти фінансової звітності» [48], - вважає Курганська М.Г.

Про використання МСФЗ при складанні фінансової звітності малими підприємствами говорить у своїй роботі Степаненко О. І. [49], зокрема, вона вказала на позитивні та негативні моменти використання міжнародних стандартів: «.. позитивне, що вони здатні змінити в українській системі формування фінансової звітності, а саме: не витратяться кошти бюджету на розроблення нових концепцій; максимум довіри до вітчизняного виробника на світовому ринку;

мінімум ризикованих угод для іноземних партнерів» [49]. Далі вона зазначає «певні недоліки та аргументи "проти" застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності: 1) неможливість достовірно гарантувати, що підприємства, які складають звітність за міжнародними стандартами, можуть розраховувати на закордонних бізнес-партнерів, залучати додаткові кошти із-за кордону; 2) відсутність уніфікації та регламентації формування показників звітності, велика кількість альтернатив, і як наслідок порівнянність звітних даних стає складною та кропіткою роботою, тобто бухгалтеру потрібно знати сотні, а іноді тисячі правил про те, як обліковувати та чи іншу господарську операцію, що робить їх більш складними для розуміння; 3) інформація, яка закладається в стандарти, повинна виникнути не із надуманих схем, а із реального економічного життя та його потреб, їх (стандарти) не можна штучно, а тим більш примусово, без врахування національних особливостей нав'язати суспільству, адже кожна країна має власні економічні умови та менталітет; 4) процес впровадження міжнародних стандартів несе за собою значні витрати, хоча, як стверджують прихильники ці витрати покриваються підвищенням інвестиційної привабливості, яке вони не гарантують» [49].

Банера Н.П., Гелей Л.О. [50]. «для підвищення інформативності запропонували внести зміни до складу фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва – Додаток до форми № 2-м «Звіт про фінансові результати» «Звіт про результати фінансової діяльності для груп користувачів» (табл.3.1).

Таблиця 3.1 - Звіт про результати фінансової діяльності для груп користувачів (Додаток до форми № 2-м «Звіт про фінансові результати»)

за _____ 20__ р.

Показники	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
Менеджери та працівники підприємства			
Коефіцієнт ліквідності			
Коефіцієнт прибутковості			
Коефіцієнт заборгованості			

Коефіцієнт фінансової незалежності			
Акціонери та потенційні інвестори			
Рентабельність власного капіталу			
Прибуток на акцію			
Сума дивідендів на акцію			
Коефіцієнти прибутковості			
Коефіцієнт реінвестування			
Позичальники (банків, покупців облігацій)			
Коефіцієнт структури капіталу			
Коефіцієнти фінансової незалежності			
Державні та місцеві органи влади			
Рентабельність власного капіталу			
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації			
Громадськість			
Коефіцієнт стійкості економічного зростання			
Період окупності капіталу			
Власні обігові кошти (робочий, функціонуючий капітал)			

3.2 Удосконалення процесу аудиту фінансової звітності малих підприємств

Аудит є важливою складовою системи контролю на будь – якому підприємстві. Він дозволяє перевірити ефективність та правильність фінансових операцій, дотримання законодавства та внутрішніх процедур підприємством. Проведення аудиту допомагає виявити можливі проблеми та ризики, а також підвищити рівень довіри зацікавлених сторін до діяльності організації. Також аудит є невід'ємною складовою процесу управління будь-яким бізнесом. Він передбачає систематичне вивчення та перевірку фінансової документації, операцій та процесів компанії для забезпечення точності, прозорості та відповідності законодавчим і нормативним вимогам. Регулярно проводячи аудит, бізнес може виявити будь-які потенційні проблеми чи ризики, контролювати результати діяльності, підвищувати ефективність та підтримувати довіру із зацікавленими сторонами. Загалом, аудит відіграє вирішальну роль в ефективному управлінні та прийнятті рішень в організації.

Зважаючи на важливість аудиту в діяльності підприємства, науковці вивчали і продовжують вивчати питаннями удосконалення аудиту. Наталія Бондаренко та

Віолетта Федорко вказали на необхідність проведення аудиту фінансової звітності, оскільки, «не проведення аудиту фінансової звітності може вплинути на внутрішні та зовнішні рішення підприємств, такі, як інвестиційне планування, кредитування та прийняття управлінських рішень... нехтування періодичністю проведення аудиту фінансової звітності також може призвести до збитків та фінансової нестабільності, внаслідок чого на підприємствах з'являється можливість фінансового шахрайства, протиправних дій та неконтрольованих ризиків» [23].

Заслуговує на увагу думка Лагодієнко Н. В., Белінської К. В. [43], які досліджували «Специфічні особливості проведення аудиту малих підприємств в умовах поширення пандемії COVID-19» [43]. Ця стаття цікава тим, що авторки досліджували питання проведення аудиту в умовах надзвичайної ситуації, до якої відносилась пандемія. Зараз у нас нові виклики – війна, яка теж впливає на умови проведення аудиту.

В умовах війни, проведення аудиту може стати складним завданням через низку проблем. Деякі з них включають:

- безпека: під час війни може бути порушена безпека аудиторів, що ускладнює проведення аудиту в ризикованих зонах;
- доступ до даних: в умовах війни доступ до фінансових даних та документів може бути обмеженим або взагалі недоступним;
- нерівність у розподілі ресурсів: війна приводить до нерівності у розподілі ресурсів, що може вплинути на достовірність фінансової звітності;
- втрата активів: умови війни можуть спричиняють втрату активів, що в свою чергу впливає на фінансовий стан підприємств.

Отже, важливо мати чіткий план дій для ведення аудиту в період війни, а також бути готовими до можливих викликів та обмежень, що можуть виникнути.

Лагодієнко Н. В., Белінської К. В. вказали на «важливість критеріїв під час здійснення аналітичних процедур у ході аудиторської перевірки: мета застосування аналітичної процедури; інформація до якої вона застосовується; вид процедури та інструментарій її виконання; узагальнення результатів. Дані особливості, як правило, викликані наступними факторами:

- відсутність або обмеження поділу повноважень співробітників, відповідальних за ведення обліку та підготовку звітності;

- переважний вплив єдиноначального власника і (або) керівника на всі боки діяльності такого економічного суб'єкта» [43].

Аудитору слід зважати на особливості ведення обліку та складання звітності малими підприємствами, а це:

- «– можливість вести облікові записи нерегулярно і без дотримання формальних вимог, відбивається невірний стан справ, а це підвищує ризик викривлення бухгалтерської звітності;

- часто керівники помилково припускають, що в ході аудиту, аудиторська організація додатково виправить допущені помилки, підготує бухгалтерську звітність та відновить облік;

- через меншу кількість облікових працівників неможливо забезпечити належний поділ їх повноважень і відповідальності;

- можлива ситуація, коли співробітники, що ведуть бухгалтерський облік, одночасно мають доступ до активів економічного суб'єкта, які легко можуть бути реалізовані, вилучені або приховані;

- якщо малий економічний суб'єкт здійснює велику кількість операцій готівковим способом, то можлива ситуація, коли витрати завищуються, а виручка не фіксується або знижується;

- при обмеженому числі співробітників, які ведуть бухгалтерський облік, неможливі регулярні взаємні звірки облікових даних, що підвищує ризик спотворень бухгалтерської звітності й виникнення помилок;

- у малих економічних суб'єктів додатковий ризик засобів контролю виникає в області використання систем комп'ютерної обробки даних. Якщо в економічному суб'єкті застосовується один комп'ютер зі спрощеною програмою обліку, в одного бухгалтера або обмеженого числа облікових працівників з'являється можливість вводити неузгоджені дані в систему обліку, довільним чином змінювати бази даних і програмну оболонку, проводити операції, які не отримали затвердження або

схвалення в установленому порядку, вносити в систему операції «заднім числом»» [43].

Саме через ці особливості слід бути уважним аудитором під час здійснення аудиту.

Існує кілька поширених причин, через які малі підприємства маніпулюють своєю фінансовою звітністю:

- ухилення від сплати податків: деякі малі підприємства можуть завищувати витрати або занижувати доходи, щоб зменшити свої податкові зобов'язання;

- забезпечення фінансування: завищення активів або доходів може зробити малий бізнес більш кредитоспроможним і допомогти отримати позики або інвестиції;

- приховування збитків: малі підприємства, що стикаються з фінансовими труднощами, можуть маніпулювати своєю фінансовою звітністю, щоб приховати збитки та уникнути негативних наслідків;

- шахрайські дії: у деяких випадках окремі працівники малих підприємств можуть вдаватися до шахрайських дій з метою особистої вигоди, таких як розкрадання або інсайдерська торгівля;

- тиск з метою досягнення планових показників: малі підприємства під тиском інвесторів або зацікавлених сторін можуть вдаватися до маніпуляцій з фінансовою звітністю, щоб показати позитивні результати.

Саме з такими викликами може зустрітись аудитор під час проведення контролю. Аудитор може виявити різні помилки у бухгалтерській звітності малих підприємств, такі як:

- недостовірність фінансової звітності, яка може виникнути через неправильне відображення фактів у фінансовій звітності;

- порушення правил бухгалтерського обліку, такі як неправильне класифікування витрат або доходів;

- неправильне оцінювання активів та пасивів, що може призвести до завищення або заниження фінансового стану підприємства;

- неприпустимі операції або обман у звітності, такі як фіктивні транзакції або приховування важливої інформації.

До типових помилок Лагодієнко Н. В., Белінської К. В. : «відносять відсутність наказу про прийняття організацією облікової політики; не затверджений організацією робочий план рахунків; не затвержені спрощені форми первинних документів; не визначений спосіб списання відпущених у виробництво матеріалів; неправильно ведеться облік витрат і доходів, необхідний для визначення податкової бази за спрощеною системою оподаткування та інші» [43].

Для того, щоб зменшити викривлення у звітності малих підприємств Меліхова Т.О., Синиця Ю.С., Рой Я.А. пропонують «удосконалену методику проведення внутрішнього контролю складання фінансової звітності малого підприємства, яка включає в себе тест внутрішнього контролю, загальний план проведення внутрішнього контролю, програму внутрішнього контролю, робочі документи внутрішнього контролера. Запропоновано також форми відомостей формування активу та пасиву Балансу й Звіту про фінансові результати малого підприємства, які розроблені на підставі облікових регістрів, а саме відомостей 1 м, 2 м, 3 м, 4 м та 5 м» [51]. Будько О. В., Запорожець Г. В. навпаки вважають недоцільним суб'єктам малого бізнесу мати складну систему внутрішнього контролю [52]. Натомість вони пропонують «оперативний контроль, який здійснюється власником, також може мати позитивний ефект, так як власник особисто зацікавлений в збереженні активів об'єкта, фінансових результатах його діяльності та контролю за ними» [52]. Можливо для убезпечення помилок в фінансовій звітності МПП «ВДВ» слід розробити Положення про внутрішній контроль. В даному Положенні необхідно зазначити, що здійсненням внутрішнього контролю повинні займатись всі працівники підприємства [53].

Одним із способів удосконалення процесу аудиту фінансової звітності малих підприємств є впровадження технологічних рішень. Це може підвищити ефективність і точність аудиторських процедур, що дозволить ретельніше перевіряти фінансову звітність. Крім того, надання малим підприємствам тренінгів та рекомендацій щодо ведення належної фінансової звітності може допомогти

впорядкувати процес аудиту. Комунікація та співпраця між аудиторами та малими підприємствами також мають вирішальне значення для успішного проведення аудиту. Розвиваючи відносини співпраці, аудитори можуть краще зрозуміти унікальні проблеми та потреби малих підприємств, що призведе до підвищення ефективності аудиту. Нарешті, перебування в курсі регуляторних змін та найкращих галузевих практик може ще більше покращити процес аудиту для малих підприємств.

Висновки до третього розділу

На підставі проведеного дослідження слід вказати наступне.

Наукова спільнота широко висвітлює питання удосконалення як складання фінансової звітності малими підприємствами, так і її аудит.

Усі пропозиції зводяться до наступного: удосконалювати звітність малих підприємств необхідно для покращення її аналітичності і зниження викривлень і маніпуляцій. Для цього запропоновано використовувати методику М. Д. Беніша. Є пропозиції і змінити кількість форм звітності, додати перелік додаткових статей, що на думку авторів, підвищить якість звітності і дасть більшу інформативність для користувачів. І нарешті, пропозиція складання звітності за міжнародними стандартами. Усі ці пропозиції мають як позитивні, так і негативні сторони, однак, значна кількість науковців, які вивчають цю проблему збільшується, а це означає, що треба дослухатись до пропозицій бухгалтерам - практикам.

Аудит, який дозволяє перевірити ефективність та правильність фінансових операцій, дотримання законодавства та внутрішніх процедур підприємством, є важливою складовою системи контролю на будь – якому підприємстві. Для якісного проведення аудиту фінансової звітності слід брати до уваги особливості ведення обліку малими підприємствами.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

У кваліфікаційній роботі наведено теоретичне узагальнення та обґрунтовано розв'язок проблемних питань щодо формування наукових підходів до обліково-аналітичного забезпечення і аудиту показників фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва.

1. Фінансова звітність є логічним завершенням облікових процедур суб'єктів господарювання. У вітчизняних нормативних документах визначені поняття фінансової звітності, її структура, зміст форм, вимоги, а також вказані внутрішні і зовнішні користувачі.

2. В основу підготовки фінансової звітності малого підприємства згідно з НП(С)БО 25 закладений уніфікований підхід, який полягає в заповненні форм строго встановленого порядку. НП(С)БО 25 передбачає існування змісту і форми Фінансової звітності малого підприємства у складі Балансу (форма № 1-м; № 1-мс) і Звіту про фінансові результати (форма № 2-м, №2-мс) та порядок заповнення його статей.

3.Звіт про фінансові результати МП згідно з НП(С) БО 25 складається з одноступінчастої форми, яка має спрощений вигляд і дозволяє розрахувати фінансовий результат діяльності підприємства простим відніманням із загальної суми доходів загальної суми витрат.

4. При складанні фінансової звітності необхідно чітко дотримуватися принципів її підготовки - автономності підприємства, безперервності діяльності, нарахування, повного висвітлення, послідовності, обачності, превалювання сутності над формою, єдиного грошового вимірника.

5. Аналіз нормативної бази за темою дослідження показав відповідність нормативної вимогам і потребам сьогоденної ситуації в країні.

6. При виконанні КРМ використовувались матеріали підприємства МПП «ВДВ», яке спеціалізується на оптовій торгівлі текстильними товарами (зокрема, товарами для рукоділля). За даними фінансової звітності був проведений фінансовий аналіз діяльності підприємства.

7. За період 2021-2023 рр. валюта балансу зросла на 28,7 %; майно підприємства майже на 100 % складається з оборотних активів, а капітал – на 2/3 сформований переважно за рахунок власних джерел (2/3 проти 1/3 зобов'язань). У цілому, характер зміни майнового стану заслуговує позитивної оцінки в контексті впливу на його фінансовий стан, підприємство є фінансово незалежним від зовнішніх кредиторів та інвесторів.

8. Структуру балансу підприємства можна вважати дещо незадовільною у контексті забезпечення ліквідності, але фінансовий стан – охарактеризувати як добрий з ознаками достатньої фінансової незалежності і платоспроможності, хоча й відмічаючи незначне погіршення ситуації у динаміці.

9. Значення показників фінансової стійкості підприємства та їх динаміка переважно відповідають нормативним, але разом з тим за методикою оцінки міри забезпеченості запасів джерелами фінансування тип фінансової стійкості охарактеризовано як недостатній, адже підприємство спроможне забезпечити формування запасів лише у разі залучення короткострокових кредитів банків і кредиторської заборгованості, оскільки власних оборотних коштів і довгострокових зобов'язань на це не вистачає.

10. Динаміка абсолютної величини як загальних доходів, так і загальних витрат є позитивною, але їх співвідношення є таким, що забезпечує підприємству як фінансовий результат чистий прибуток. Разом з тим, відносний рівень прибутковості (рентабельність) діяльності є низьким, та в динаміці не спостерігається суттєвих змін за різними розрізами ефективності господарювання.

11. За значеннями показників ділової активності, які є дуже низькими, можна стверджувати про недостатньо раціональне використання підприємством своїх наявних ресурсів, а оцінюючи їх динаміку – про уповільнення оборотності і зниження ефективності господарської діяльності у цілому. Таким чином, хоча в цілому фінансовий стан МПП «ВДВ» можна оцінити як задовільний, підприємство слід охарактеризувати як недостатньо фінансово стійке, зважаючи на певні негативні прояви за окремими аспектами і відсутність явних тенденцій і передумов для покращення ситуації у найближчій перспективі.

14. Для досягнення основної мети аудиту - формування об'єктивної думки про достовірність фінансової звітності - аудитор повинен забезпечити отримання достатньої кількості необхідних аудиторських доказів. Аудитор розробляє алгоритм своїх дій для досягнення мети.

15. Удосконалювати звітність малих підприємств необхідно для покращення її аналітичності і зниження викривлень і маніпуляцій. Для цього можна використовувати методику М. Д. Беніша. Можливо для унеможливлення помилок в фінансовій звітності МПП «ВДВ» слід розробити Положення про внутрішній контроль.

16. Аудит, який дозволяє перевірити ефективність та правильність фінансових операцій, дотримання законодавства та внутрішніх процедур підприємством, є важливою складовою системи контролю на будь – якому підприємстві. Для якісного проведення аудиту фінансової звітності слід брати до уваги особливості ведення обліку малими підприємствами.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Аудит: навчальний посібник / М.Ф. Огійчук, І.І. Рагуліна, І.Т. Новіков. – К.: Алерта, 2016. – 752 с.
2. Аудит: підручник / О.А. Петрик, В.О. Зотов, Б.В. Кудрицький; за заг. ред. проф. О.А. Петрик. – Київ: КНЕУ, 2015. – 498 с.
3. Аудит: підручник / М.О. Никонович, К.О. Редько; за ред. Є.В. Мниха. – К.: Київський національний торговельно-економічний університет, 2014. – 748 с.
4. Аудит: підручник / Наукова редакція І.І. Пилипенка. – К.: ДП «Інформаційно-аналітичне агенство», 2015. – 643 с.
5. Білик М.Д., Білик Т.О. Фінансова звітність діяльності малих підприємств: оцінка та прогнозування. Монографія. – Київ: ТОВ «ПанТот», 2016. – 280 с.
6. Даньків Й.Я. Вплив облікової політики підприємства та креативності на показники фінансової звітності / Й.Я. Даньків, Я.В. Шеверя // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія "Економіка". - Спеціальний випуск 29 (частина 1). - Ужгород, 2016. - С. 206-210.
7. Лучко М.Р. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами / М.Р. Лучко, І.Д. Бенько. – Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2016. – 360 с.
8. Бондаренко Н., Федорко В. Місце та роль аудиту фінансової звітності в діяльності підприємства URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/84/1212.pdf>
9. Михалків А. А. Роль аудиту в забезпеченні достовірності фінансової звітності URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/6_2_2016ua/26.pdf.
10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
11. Банера Н. П. Фінансова звітність суб'єктів малого підприємництва: оцінка та шляхи підвищення інформативності показників. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2021. №1 (71). С. 55-62. DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-666X/2021-71-10>.

12. Ковач О.В. Економічна сутність та значення фінансової звітності у системі економічної інформації. URL: <http://surl.li/vuaovs>.

13. Семенишена Ю.О. Аудит в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. Бухгалтерський облік, аналіз і аудит в управлінні економічними процесами в світовій і національній економіці: сучасний стан та перспективи : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. 11 грудня 2015 р. (ПДАТУ, м. Кам'янець-Подільський). Тернопіль : Крок, 2015. С. 142-145.

14. Шигун М.М. Іваненко В.О. Види звітності підприємств: підходи до їх класифікації. URL:<http://surl.li/gdmwxo>.

15. Польова Т. В., Дружина А. В. Фінансова звітність як елемент системи управління підприємством. *Ефективна економіка*. 2019. № 11. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7458> (дата звернення: 31.10.2024). DOI: [10.32702/2307-2105-2019.11.89](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.11.89)

16. Безверхий К.В. Особливості фінансової звітності за національними та міжнародними стандартами: порівняльний аспект / К.В. Безверхий // *Облік і фінанси*. - 2018. - № 2. - С. 8-13.

17. Лучко М.Р. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами / М.Р. Лучко, І.Д. Бенько. – Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2016. – 360 с.

18. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 року № 39 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text>

19. Свідерський Є.І. Свідерський Д.Є. Облік діяльності суб'єктів малого підприємництва. К.: КНЕУ, 2016. – 472 с.

20. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

21. Карпенко Л.М. Методичний інструментарій до аналізу показників рентабельності підприємства URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/>

123456789/1264/1/Методичний%20інструментарій%20до%20аналізу%20показникі в%20рентабельності%20підприємства.pdf.

22. Офіційний сайт Міністерства економіки України. Київ, 2022 р. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.

23. Бондаренко Н. М. Місце та роль аудиту фінансової звітності в діяльності підприємства / Бондаренко Наталія Миколаївна, Федорко Віолетта Андріївна // *Галицький економічний вісник*. — Т. : ТНТУ, 2023. — Том 84. — № 5. — С. 50–59.

24. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>.

25. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності : Постанова КМУ від 28 лютого 2000 р. № 419 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text>.

26. Цивільний кодекс України: Кодекс України в редакції від 03.09.2024 р. № 435- IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

27. Податковий кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI / Верховна Рада України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg>.

28. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21. 12. 2017 № 2258 VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>

29. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України України від 28.02.2013 р. № 336/22868 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

30. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ Міністерства фінансів від 02.09.2014 № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>.

31. Спрощений план рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України / Міністерство фінансів України від 19.04.2001 р. № 186 /

Міністерство фінансів України. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0389-01#Text> .

32. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv>.

33. Господарський кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV / Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

34. Методичні рекомендації із застосування реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами: Наказ Міністерства фінансів України від 15.06.2011 р. № 720. URL: <http://www.minfin.gov.ua/control/uk/> .

35. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг : Видання 2016–2017 років Частина I. URL:
https://mof.gov.ua/storage/files/2016-2017-IAASB-Handbook-Volume-1_%D1%83%D0%BA%D1%80.pdf.

36. Мале приватне підприємство «ВДВ». Clarity Project : веб-сайт. URL:
<https://clarity-project.info/edr/16482969>.

37. VDV: веб-сайт. URL: <https://vdkiev.com.ua>.

38. Марусяк Н. Л. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Чернівці: Рута, 2023. 171 с.

39. Косова Т. Д. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2023. 440 с.

40. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. / Г. Даценко, Н. Коцеруба, І. Крупельницька та ін. Вінниця : Вінниц. торг.-екон. ін-т, 2022. 416 с.

41. Приймак С. В. Аналіз господарської діяльності. Практикум : навч. посіб. Львів, 2022. 277 с.

42. Облік і звітність суб'єктів малого підприємництва: навчальний посібник. – Полтава: Полтавський університет економіки і торгівлі. – К.: ЦУЛ, 2014. – 272 с.

43. Лагодієнко Н. В., Белінська К. В. Специфічні особливості проведення аудиту малих підприємств в умовах поширення пандемії COVID-19. URL:
<https://modecon.mnau.edu.ua/issue/27-2021/lagodienko.pdf>.

44. Власюк В. Є., Синюк А. О., Підгірний А. Т. Удосконалення фінансової звітності підприємств з метою підвищення інвестиційної привабливості вітчизняної економіки // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: О. В. Ярошук (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2016. – Том 26. – № 1. – С. 136-143. – ISSN 1993-0259. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/13284/1/21.pdf>.

45. Позняковська Н. М., Демчук М. С. Фінансова звітність малого і середнього бізнесу: Україна та світовий досвід. URL: <file:///C:/Users/%D0%A2%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D1%87%D0%BA%D0%B0/Downloads/ojsadmin,+Ve9225.pdf>.

46. Хоча Н. В. Перспективи вдосконалення форм фінансової звітності малих підприємств / Н. В. Хоча // Бізнес Інформ. - 2018. - № 3. - С. 259-263. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2018_3_41.

47. Собченко (Кінева) Т. С., Соскіда Ю. М. Аналітична оцінка фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/710351.pdf>.

48. Курганська М.Г. Удосконалення фінансової звітності суб'єкта малого підприємництва як інструмент для ефективного управління. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/18069/1/Upravlinnia%20rozvytkom%20sotsialno-ekonomichnykh%20system_2021_192-194.pdf.

49. Степаненко О. І. Концепції та принципи фінансової звітності малих підприємств в умовах застосування МСФЗ. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/65a1ab6b-d1fb-449b-9b2d-cbf9a948a8ca/content>.

50. Банера Н.П., Гелей Л.О. Фінансова звітність суб'єктів малого підприємництва: оцінка та шляхи підвищення інформативності показників. URL: http://scientificview.umsf.in.ua/archive/2021/1_71_2021/12.pdf.

51. Меліхова Т.О., Синиця Ю.С., Рой Я.А. Удосконалення бухгалтерського обліку за національними стандартами та методики внутрішнього

контролю з метою складання достовірної фінансової звітності малих підприємств та запобігання банкрутству. URL: <http://pte.diit.edu.ua/article/view/300609/293257>.

52. Бурдюк О. В., Запорожець Г. В. Особливості здійснення аудиту на малих підприємствах. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=827>

53. Курганська М. Г. Удосконалення фінансової звітності суб'єкта малого підприємництва як інструмент для ефективного управління. «Управління розвитком соціально-економічних систем»: матер. V міжн. наук.-практ. конф. (26-30 квітня 2021 р., м. Харків). К.: ХНТУСГ. URL: https://khntusg.com.ua/wpcontent/uploads/2019/11/v_materiali_konferencii_hntusg_26-30.04.21.pdf.

ДОДАТОК А

Ілюстративний матеріал до кваліфікаційної роботи магістра